

PÆDOMATHES:

SEU,

Manuductio Grammaticalis:

CONTINENS,

I. Rudimenta Gramma-
tices.

II. Praxin Authorum.

III. Figuras explicationis.

Per J. B. S.

LONDINI,

Excudebat T. M. impensis Auctoris
prostat autem venalis apud
Notitiam, ad Insigne Nautæ, in
strata in vico vulgo vocato, Cantuariæ
prope St. Petri sacellum, 1680.

THE DO NOT

2

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

PRÆCEPTORIBUS

OMNIBUS,

Summopere Observandis

Georgius Gordonius,

S. P. D.

Viri Excultissimi,

Scripto (quorundam rogatu)
in gratiam Juvenum Li-
bello hoc, cui Titulus, *Ma-
nuctio Grammaticalis in
lucem prorumpente, merito vestro se
jacet patrocinio, non tantum
ut Pædagogis sed etiam Re-
ligionis vulgo Protestantis vo-*

A 2

catæ

Epistola Dedicatoria.

catæ columnis, nuper in tempe-
state Jesuitica libertatem inter
nostrates periclitantis; & cum
illa omnes bonarum literarum
scholæ: Quibus, ut runc &
in posterum DE I Glorie præ-
fideatis,

Est Votum

Humillimi vestri Servi,

Ad Lectorem.

SOcrates (*Candidè Lector*) septem docibiles numerat qualitates viz. Euphues, Mnemon, Philomathes, Philoponus, Pileocus, Zeteticus & Philepains: *Rara Avis! Inter septuaginta vix reperia; Parentum indulgentia, ac Præceptorum concessione regulas Ignavia componentium miserrimè obruta: sed ut Poeta,*

(dendo)

Gutta cavat lapidem, non vi sed sæpe ca-
Sic semper Latius Latialiter arte legendos.

Grammatici plerumque bodserni contra usum Regionum aliarum Pueros docentium; dimidio fere spatio Linguam Latinam, recitandis Regulis Anglicanis juveniles occupant annos; ita ut queratur Adolescens

(disco)

In studio tria damna luo, quia non bene
Nummos consumo, modicum scio, tem-

(pota perdo)

Quapropter in præcæ Authorum juvenum gratia hunc edidi libellum elaboratis doctorum operi, ut longe fateor inferiorem scholæ

Ad Lectorem.

men methodo meliori carentibus utilem Cur-
sus initio adjecta est. Rudimentorum pars
declinabilis, quæ una cum sequentibus pro
accidentibus sufficiat, quare Puer,

Imprimis legat diligenter,

Postea interpretentur,

Tunc menioris mandentur :

Tria hæc memento semper.

Secundo opere peratium eris bimellæ spa-
tio plurimum examen complectere continua-
tionem : ut hæc sequentia, memoria inextirpa-
bilia sint, quæ facile retinenda, eo quod cum
his reciprocant Grammaticales regulæ.

Tertia ipse experius sum beneficium non
parum circumsciret horam omnibus in-
feriorum classum stantibus : mane aut
despere harum quasi sonum rationem exigere,
unico respondente. Hoc exercitium sobole or-
namento non parvo, discipulis tui lauda-
bili, ac omnibus cum intellectu ac alacritate
progressui auspiciato fuisse.

Denique harum auxilio promiscue dis-
cant more Scholastico disputare Pueri : in-
genia mirifice soleris retinentes, audaciter
arguta ac Zelo sagaci pergere accensi, Expe-
rire : fructu invento. Deo gloriam tribue.

Vale.

ARTICULUS

ARTICULI

SINGULARIS

Nominativo hic, hæc, hoc.
Genitivo huius, huius, huius.
Dativo huic, huic, huic.
Accusativo hunc, hanc, hoc.
Vocativo caret.
Ablativo hoc, hac, hoc.

PLURALIS

Nominativo hi, hæ, hæc.
Genitivo horum, harum, horum.
Dativo his.
Accusativo hos, has, hæc.
Vocativo caret.
Ablativo his.

Substantivorum Nominum Declinationes.

Declinatio Prima.

Singulariter.	{	Nom. Musa.	{	Pluraliter.	{	Nom. Musæ.
		Gen. Musæ.				Gen. Musarum.
		Dat. Musæ.				Dat. Musæ.
		Ac. Musam.				Acus. Musas.
		Vocat. Musæ.				Vocat. Musæ.
		Ablat. Musæ.				Ablat. Musæ.

N. Musæ.

Manuductio

Declinatio Secunda.

Singulariter.	N. Magister.	Pluraliter.	N. Magistri.
	G. Magistri.		G. gistrorum.
	D. Magistro.		D. Magistris.
	Ac. gistrum.		Ac. Magistros.
	V. Magister.		Voc. Magistri.
	A. Magistro.		Ab. Magistris.

Declinatio Tertia.

Singulariter.	N. Lapis.	Pluraliter.	N. Lapides.
	G. Lapidis.		G. Lapidum.
	D. Lapid.		D. Lapidibus.
	A. Lapidem.		Ac. Lapides.
	V. Laps.		Voc. Lapides.
	A. Lapide.		Ab. Lapidibus.

Declinatio Quarta.

Singulariter.	N. Manus.	Pluraliter.	N. Manus.
	G. Manû.		G. Manuûm.
	D. Manui.		D. Manibus.
	Ac. Manum.		Ac. Manus.
	V. Manus.		Voc. Manus.
	Ab. Manu.		Ab. Manibus.

Declinatio Quinta.

Singulariter.	N. Meridies.	Pluraliter.	N. Meridies.
	G. Meridiei.		G. ridierum.
	D. Meridiei.		D. ridiebus.
	A. Meridiem.		Ac. Meridies.
	V. Meridies.		V. Meridies.
	Ab. Meridie.		Ab. ridiebus.

Com.

Grammaticalis.

Adjectivorum &			
SINGULARITER.			
	Positivus.	Com.	Super.
	Doctus. Tenax. Dulcis. Felix. Prudens.		
N.	us, er, is. a is x us um e	ior ior ius	ius ma mum
G.	is	ioris	ius ma mi
D.	o a i o	iori	mo ma mo
A.	um em em em am em em em um e x us	i rem iorem ius	mum mum mum
V.	e, ery is a is um m e	ior ior ius	me ma mum
A.	o a o i	iore iori	mo ma mo

Com.

Mammuthus

Comparationum Typus.

PLURALITER.

	Positivus.		Com.	Super.
	Esquies. Duct.	Dulces. Palices. Prudentes.		
N.	i e a	es es ia	iores iores iora	mi me ma
G.	{ orum orum orum } ius		iorum	{ iorum iorum iorum }
D.	ie ibus		ioribus	mis
A.	{ os ar o }	es es ia	iores iores iora	mi me ma
V.	{ e a a }	es es ia	iores iores iora	mi me ma
A.	ir ibus		ioribus	mis

Grammaticalis.

Conferens Nomen Pronominis illa
secundum.

Unus, alter, tertius, solus, quis, & ullus
& aliter,
Aque alius, totus, fuit alius patris sui

Habent hæc Nomina, ut & omnia
Pronomina secundæ Declinationis in
Genitivo, & in Dativo singulari, in Ce-
teris vero casibus declinantur, ut *doctus*,
docta, *doctus*.

Declinatio prima Pronominis.

Singulariter.	{	Nom. Ego.	{	Pluraliter.	Nom. Nos.
		Gen. mei.			Ge. nostrum vel
		Dat. mihi.			Da. nobis. (sibi.)
		Accu. me.			Accu. nos.
		Voca. caret.			Voca. caret.
		Ablat. me.			Ablat. nobis.

Singulariter.	{	Nom. Tu.	{	Pluraliter.	Nom. Vos.
		Gen. tui.			Ge. vestrum vel
		Dat. tibi.			Da. vobis. (sibi.)
		Accu. te.			Accu. vos.
		Voca. tu.			Voca. vos.
		Ablat. te.			Ablat. vobis.

Singular. & Plurali.	{	Nom. caret.	{	Accu. & Voca. caret.
		Gen. sui.		
		Dat. sibi.		
				Ablat. se.

Idem

Mandatio

Pronomina tertiæ Declinationis variantur, ut adjectiva trium terminationum.

Pronomina quartæ Declinationis formantur, ut *dulcis* & *dulce*.

Participia præteriti, futuri primi, & secundi temporis, ut *doctus*.

Participia præsentis temporis declinantur, ut *prudens*.

Conjugationes quatuor.

Vox Activa.

Amo, amas, amavi, amare, amavisse, amaturum esse, amandi, amando, amandum, amatum, amato, amans, amaturus.

Doceo, doces, docui, docere, docuisse, dociturum esse, docendi, docendo, docendum, doctam, doctum, docens, docturus.

Lego, legis, legi, legere, legisse, lecturum esse, legendi, legendo, legendum, lectum, lectu, legens, lecturus.

Audio, audis, audivi, audire, audivisse, auditurum esse, audiendi, audiendo, audiendum, auditum, auditu, audiens, auditurus.

Modus

{ doceo : doceo : }
 { Docet : docet : }
 { suadet : suadet : }
 { Vult : vult : }
 { MO, amat, }
 { Doceo, docet, }
 { Lego, legis, }
 { Audio, audis, }
 { Amabam, }
 { Docebam, }
 { Legebam, }
 { Audiebam, }
 { Amavi, }
 { Doceui, }
 { Legi, }
 { Audiui, }

{ amamus, }
 { docemus, }
 { legimus, }
 { audimus, }
 { amatis, }
 { docetis, }
 { legitis, }
 { auditis, }
 { amant, }
 { docent, }
 { legunt, }
 { audiunt, }

Modus Indicativus

{ isti, }
 { illi, }
 { illi, }
 { isti, }

Amaveram, }
Docebam, }
Legem, }
Audieram, }
ras, rat. Plur. ramus, ratis, rant.

Amabo, }
Docebo, }
Legam, }
Audiam, }
bis, bit. Plur. bimus, bitis, bunt.
es, et. Plur. emus, etis, ent.

Modus Imperativi

Ama, amet, }
amato: amato. }
Doce, doceat, }
doceto: doceto. }
Plur. amemus, }
amato: amanto. }
Plur. doceamus, }
docete, doceant, }
docetote: docento. }

doceto: doceto, $\int$ docemus, $\int$ docetote: docento,

Lege, legat,
legito: legito.
Audi, audiat,
audito: audito.

Plur. legamus.   legite, legant,
                                 legitote: legunto.
Plur. audiamus.   audite, audiant,
                                 auditote: audiunto.

Modus Operandi Poet. & Subj.

Amem, ames, amet. Plur, amemus, ametis, ament.

as at: *Platanus*, *Stigmaria*, etc.

res, ret. P/m. tempus, retis rent.

Amalverim,

1992

Audi-verum,

Amavivem,

Docuifsem,

Legiffem,

Audivissim,

A maverick.

Docuero.

Lexico.

Andivvero.

ingapore, Singapore

... ..

7-9

1601-1650

ria, rîb, rîm, rîmus, rîcis, rînt,

Spas, set. Pluv. semut, setis. sent.

ris, tit. Phil. Lind. 2. 2. 11.

• candida : 301115 } • candida : 301115

By the same way.

P
M
P
P
F
G
S
S
P
P

Grammaticæ.

Modus Infinitivi.

Pres. & Imper. { Amare.
 Perf. & Plusqu. { Amavisse.

Futurum, { Amaturum esse.

Gerundi, { Amandi, ando, andum.

Supi. pri. { Amatum.

Sup. pop. { amato.

Par. prae. { Amans.

Par. fut. { Amaturus, & sic de reliquis.

Sum, es, fui, esse, fuisse, fore vel
 futurum esse, futurus.

Modus Indicativus.

SUM, es, est. Plur. sumus, estis, sunt.
 Eram, ras, rat. Plur. eramus, ratis, rant.
 Fui, isti, it. Plur. imus, istis, erunt vel ere.
 Fueram, ras, rat. Plur. eramus, ratis rant.
 Ero, ris, rit. Plur. erimus, ritis, runt.

Manuductio

Modus Imperativus

Sis,   Sit,   {   Plu. simus,   {   Sitis,   {   Sint.
Es,   {   {   Plu. estis,   {   Este,   {   Sun-
Esto,   {   Esto.   {   {   Effote,   {   te.

Modus Optat. Potent. & Subjunctivus

Sim, sis, sit. Plu. simus, sitis, sint.
Effem, ses, set. Plu. semus, setis, sent.
Fuerim, ris, rit. Plu. erimus, ritis, rint.
Fuissem, ses, set. Plu. semus, setis, sent.
Fuero, ris, rit. Plu. rimus, ritis rint.

Modus Infinitivus

Pres. &   {   Esse.
Imperf.   {
Pres. &   {   Fuisse.
Plusq.   {
Futurum.   {   Fore vel futurum esse.

Amor,

Declinatio Secunda.

Amor, amaris vel amare, amatus sum vel fui, amari, amatum esse vel fuisse, amatum iri vel amandum esse, amatus, amatus, amatus.

Doceor, doceris vel docere, doctus sum vel fui, doceri, doctum esse vel fuisse, doctum iri vel docendum esse, doctus, docendus.

Legor, legeris vel legere, lectus sum vel fui, legi, lectum esse vel fuisse, lectum iri vel legendum esse, lectus, legendus.

Audior, audiris vel audire, auditus sum vel fui, audiri, auditum esse vel fuisse, auditum iri vel audiendum esse, auditus, audiendus.

Modus Indicativus.

Amor, amaris vel amare, amatur.

Doceor, doceris vel docere, docetur.

Legor, legeris vel legere, legitur.

Audior, audiris vel audire, auditur.

mur,

mini,

ntur.

Inter aliter

mur,

mini,

ntur.

Amabar,

Amabar,

Docerbar,

Legebar,

Audiebar,

Amatus.

Doctus

Lectus

Auditus

Amatus.

Doctus

Lectus

Auditus

Amabor,

Docerbor,

Legar,

Audiar,

baris vel bare, batur. *Plu.* bamur, bantur,

sum vel fui, tus es vel fuisti, tus est vel fuit. *Plu.* ti sumus
vel fuimus, ti estis vel fuistis, ti sunt fuerunt vel fuere.

tus eram vel fueram, tus eras vel fueras, tus erat vel fuerat,

Plu. ti eramus vel fueramus, ti eratis vel fueratis, ti erant vel
fuerant,

beris vel bere, buntur. *Plu.* bimin, bimin, buntur.

eris vel ere, etur, *Plu.* emini, emini, entur.

Modus.

Grammaticalia.

Vergere
Regere
Docere
Audire

Verba

Ametur, amatur.
Docetur, docetor.
Legatur, legitur.
Audiatur, auditor.

Plu. amantur, amentur.
Plu. docentur, doceantur.
Plu. legantur, legantur.
Plu. audiantur, audiantur.

Modus

Modus Optat. Potent. & Subjun.

Amor, eris vel ere,	etur.	Plur.	erunt, erimini, eruntur.
Docer, i			
Legar, i			
Audiar, i			
Amaret, i			
Doceret, i			
Legeret, i			
Audiret, i			

Amatus	sim vel fuerim,	tu sis vel fueris,	tus sit vel fuerit.
Doctus			
Lectus			
Auditus			

Amatus

Amatus

Dodys

14

261

effem vel fuiffem, tus effes vel fuiffes, tus effet vel fuiffet.
 effet vel fuiffet, ti effetis vel fuiffetis, ti effent
 vel fuiffent, tus effetis vel fuiffetis, tus effent
 vel fuiffent.

Ambassadors

20

Index

3

440 **ver fueris, tuus eris vel fueris, tuus erit vel fuerit. Plus, ti-**
minus vel fuimus, tuius vel fueritis, ti erunt vel fuerunt.

...the ... of ... it is ...

ADULTS: 1800-1900

«Вот так, по-вашему, надо жить», — слышала я в ответ.

Vacha Quadam Irregularia.

and said, that he had observed a great deal of

a. potius posse, potuisse, potens,

ce. ivfe. turum esse. cundi, cundo, cundum, itum, itujens,

[illegible]

100

100

Volo, vis, volui, velle, voluisse, volendi, volendo, volendum, volens.
 Nolo, non vis, nolui, nolle, noluisse, nolendi, nolendo, nolendum, nolens.
 Malo, mavis, malui, malle, malendi, malendo, malendum, malens.

Edo, edis vel es, edi, edere, edisse, esurum vel esturum esse, edendi, edendo, edendum, esum, esu, vel estum, estu, edens, esurus vel esturus.

Facio, facis, factus sum vel fui, fieri, factum esse vel fuisse, factum, iri vel faciendum esse, facies, faciendus, faciens, facit.

Fero, feris, tuli, ferre, tulisse, laturum esse, ferendi, ferendo, ferens, dum, latum, latu, ferens, laturus.

Fertor, fertis vel ferre, latus sum vel fui, ferri, latum esse, vel fuisse, latum, iri vel ferendum esse, latus ferendus, ferens, ferit.

(1)

PÆDOMATHES:

S E U,

Manuductio Grammaticalis.

Communicatio Prima

I N T E R

Johannem & Petram.

J. Ave, Petre.

P. Tu quoque sis saluus, Johannes.

J. Quotid hora?

P. Sæpe Sexta.

J. Bone fidei es quid venisti.

B

P. Prope

P. Promissum præstari debet.

J. Recordarisne quale inulit peregrinus
illa de sermone besterno iudicium?

P. Sanè, quantum inquit vobis pro-
fuit examinandi methodus hæc, quæ in
discipulis instituendis usus est præceptor
imitari nequeo, quin & eodem temporis
momento illorum magni damnum voce
vernacula Latine doctorum habere.

J. *Iuveni ingenuo magno proculdubio est
detrimento, regibus Anglicanis morando, li-
terarum capaci, non tantum in rudimentis
peritissimè editis, lingua Latina suis perni-
ciosis, sed etiam Grammaticæ, & auctori-
bus incumbenti, imò ad supremam usque
classẽ Anglicè sæpe rogando.*

P. Et Anglorum maximum malum,
secus in toto terrarum orbe solertia nullis
inferiorum.

J. *Adeasne metum rus, tanta celi invi-
tante bodie serenitate?*

P. Næ ego nequiter ingratus sim,
supraque modum indignus qui apud ta-
lem sodalem in ulla aut laude sim, aut
gratia, si non cum summo obsequio, atque
observantia, primam quamque occasionem
capere, ut testificandi gratias æquius
meus quam multas habeat, quam plures
debeat tibi.

J. Ago

*J. Ago tibi gratias, si possem etiam re-
ferrem, sed nec tua fortuna remunerandi
vicem, nec nostra suggerit resti uandi fa-
cultatem.*

*Si lubet ad locum aliquem nosmet recipi-
amus amicum, utrique utilitas collatum a
praeceptore interdici renouemus.*

*P. Grates, gratiasque habeo tibi; tu
igitur praeceptoris officio fungeris, ego
pro viribus respondebo.*

*J. Ego lineam recitabo singulas orationis
partes continentem, tibi discutiendam, non
verò interpretandam, sed more Scholae no-
strae examinandam.*

*Tu presenti animo, sursum dum
scandere tendo.*

L I T E R A

J. Quid est *Litera*?

P. Minima pars vocis.

J. Quot sunt *literae*?

P. Viginti quinque.

J. Cedo quæ.

P. A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, V, U, X, Y, Z.

J. Quomodo *dividuntur literæ*?

P. In vocales & consonantes.

J. Quot sunt *vocales*?

P. Quinque.

J. Cedo.

P. A, E, I, O, U, quibus additur Y, Græca.

J. Quid est *vocalis*?

P. Vocalis est *litera plenum & perfectum sonum ex se faciens.*

J. Cedo *exemplum.*

P. A me, è vobis.

J. Unde *diphthongi*?

P. Ex vocalibus variè compositis.

J. Quot sunt *diphthongi*?

P. Quinque.

J. Repete.

ε η

P. A,

P. A, AI, EI, OH, EL.

J. Quid est diphtingus?

P. Est duarum vocalium in unum sonum contractio.

J. Cedo exemplum.

P. Euge, hei, Uc.

J. Quos sunt consonantes?

P. Novemdecim.

J. Repete.

P. P, R, C, D, F, G, H, I, K, L, M, N, P,

Q, R, S, T, V, X, Z.

J. Quare inter consonantes locatur littera H, cum non sit littera, sed aspirationis nota?

P. Si litteræ sint dictionum elementa, vel materies ex qua conficiuntur dictiones, tunc H est littera: sed verum prius, ergo & posterius. Sequela majoris sic probetur. Quo posita ponitur, & quo sublata tollitur, in eo consistit rei essentia. sed posita & sublata littera H ponantur & tolluntur plurimæ dictiones, ergo in littera H consistit dictionum essentia. Patet minor, nam in habeo, deinde H transit in abeo, & in voce habeo, deinde H transit in eat: cum aliis huiusmodi quæ plurimæ.

J. Quid est consonans?

P. Consonans est quasi cum aliis sonans, ex se verò nullum habet sonum.

J. Quomodo dividuntur consonantes?

P. Dividuntur in muras, & semivocales.

J. Quot sunt semivocales?

P. Decem.

J. Recense.

P. H, J, L, M, N, R, S, V, X, Z.

J. Quid est semivocalis?

P. Semivocalis est litera inter vocalem, & consonantem medium habens sonum.

J. Quomodo dividuntur semivocales?

P. Dividuntur in duplices, liquidas, & absolutas.

J. Quot sunt liquidas?

P. Quatuor.

J. Doce.

P. L, M, N, R.

J. Quid est litera liquida?

P. Liquida est litera in aliam quasi dissolvens, seu liquefcens subiunctam.

J. Quot sunt absolutas?

P. Quatuor.

J. Recense.

P. J, H, S, V.

J. Quid est litera absoluta?

P. Litera absoluta est suae potestatis litera, in pronunciando invariata.

J. Quot sunt duplices?

P. Dux.

J. Edoce.

Grammaticalis.

73

J. *Edoce.*

P. X, & Z.

J. *Quid est littera duplex?*

P. Duplex littera est duabus æquivalens literis.

J. *Quot sunt mutæ?*

P. Novem.

J. *Cedo.*

P. B, C, D, F, G, K, P, Q, T.

J. *Quid est littera muta?*

P. Muta est littera in prolatione nimirum sonans.

J. *Quid est syllaba?*

P. Syllaba est nuda oris apertio.

J. *Quid est dictio?*

P. Dictio est diversarum syllabarum conglutinatio.

J. *Quid est oratio?*

P. Oratio est actio loquentis, de quolibet dicentis.

J. *Quot sunt partes orationis?*

P. Octo, quas declarat hoc carmen.

*Panditur interea, ab domus illius,
anteque clausa.*

B 4

VER-

VERBUM.

I. *Q*ua pars orationis est panditur?

P. Panditur est verbum.

J. Quid est verbum?

P. Verbum est pars orationis quæ modis, & temporibus inflexa, esse aliquid, vel agere, aut pati significat.

J. Quomplex est verbum?

P. Duplex.

J. Recense.

P. Personale, & Impersonale.

J. Quid est personale?

P. Personale est quod certis personis distinguitur.

J. Quid est impersonale?

P. Impersonale est quod diversarum personarum vocibus non variatur.

J. Quot sunt verba accidentia?

P. Octo.

J. Recense.

P. Genus, species, numerus, figura, modus, tempus, persona, conjugatio.

J. Quot sunt genera verborum?

P. Quin-

Grammaticalis.

P. *Quinque.*

J. *Recense.*

P. Activum, passivum, neutrum; deponens & commune.

J. *Quid est verbum activum?*

P. Activum est quod agere significat, & in *o* finitum, passivum in *or* formare potest; ut, *amor, amo.*

J. *Quid est verbum passivum?*

P. Passivum est quod pati significat, & in *or* finitum, activi formam, & dempto, resumere potest; ut, *amor, amo.*

J. *Quid est neutrum?*

P. Verbum neutrum est quod in *o* vel in finitum, nec activam, nec passivam formam integrè induere potest; ut, *curro, sum.*

J. *Quid est deponens?*

P. Deponens est quod in *or* finitum, vel activi significationem habet, vel neutrius; ut, *loquor, gloriar.*

J. *Quid est commune verbum?*

P. Commune est quod in *or* finitum, tam activam quam passivam significationem obtinet; ut, *osculor.*

J. *Quid est modus?*

P. Modus est declarandi tempora mensura.

J. *Quot sunt modi?*

P. Sex,

J. *Res.*

J. Recense.

P. Indicativus, Imperativus, Optativus, Potentialis, Subjunctivus & Infinitivus.

J. Quid est Indicativus?

P. Indicativus est qui simpliciter aliquid fieri, aut non fieri designat.

J. Quid est Imperativus?

P. Imperativus est quo inter imperandum utimur.

J. Quid est Optativus?

P. Optativus est quo optamus fieri rem aliquam, nec refert, factane sit, an fiat, an sit facienda.

J. Quid est Potentialis?

P. Potentialis est quo posse, velle, aut debere fieri aliquid significamus.

J. Quid est Subjunctivus?

P. Subjunctivus est qui nisi alteri subijciatur orationis parti, per se sententiam non absolvit.

J. Quid est Infinitivus?

P. Infinitivus qui agere quidem, aut pati significat, sed citra certam numeri & personæ differentiam.

J. Quid est tempus?

P. Tempus est differentia verbi, secundum præsens, præteritum & futurum.

J. Quos

Q. Quot sunt tempora?

P. Quinque.

Q. Quae?

P. Praesens, Imperfectum, Perfectum, Plusquamperfectum & Futurum.

Q. Quid est praesens?

P. Praesens est quo actio nunc geri significatur.

Q. Quid est Imperfectum?

P. Imperfectum est quo prius quidem aliquid in agendo fuisse significatur.

Q. Quid est Perfectum?

P. Perfectum est quo praeterita, absolutaque significatur actio.

Q. Quid est plusquamperfectum?

P. Plusquamperfectum, est quo actio antequam praeterita significatur.

Q. Quid est Futurum?

P. Futurum est quo res in futuro gerenda significatur.

Q. Quot sunt conjugationes?

P. Quatuor.

Q. Quomodo dignoscitur prima conjugatio?

P. Per A longum ante re, vel vis.

Q. Quomodo dignoscitur secunda?

P. Secunda conjugatio dignoscitur per E longum ante re, vel vis.

Q. Quomodo dignoscitur tertia conjugatio?

P. Per

P. Per E breve ante re, vel ris.

J. Quomodo dignoscitur quarta conjugatio?

P. Quarta dignoscitur per I longum ante re, vel ris.

J. Quid est conjugatio?

P. Conjugatio est verbi per tempora variatio.

J. Quot sunt personae?

P. Tres.

J. De personis in utroque numero?

P. Ego lego, tu legis, ille legit; nos legimus, vos legitis, illi legunt.

J. Quid est persona?

P. Quodlibet vocabulum in quovis modo & tempore, excepto infinitivo.

J. Quanam est differentia inter personas verbi, & personas pronominis & nominis.

P. Personae in nominibus, & pronominibus significant agentem, personae in verbis actum.

J. Cujus modi est panditur?

P. Panditur est Indicativi modi.

J. Cujus temporis est panditur?

P. Panditur est praesentis temporis.

J. Cujus numeri est?

P. Panditur est singularis numeri.

J. Quota persona est panditur?

P. Panditur est tertiae personae.

J. Quale verbum est panditur?

P. ER

P. Est verbum passivum.

J. *A quo verbo venit Pandor?*

P. A Pandor.

J. *Quae conjugationis?*

P. Tertiae.

J. *Per quas personas singularis numeri?*

P. Panditur, pandebatur, passus est, vel fuit, passus erat, vel fuerat, pandetur; pandatur, panditor; pandatur, panderetur, passus sit, vel fuerit, passus esset, vel fuisset, passus erit, vel fu-
erit.

J. *Pecurre Infinitivum.*

P. Pandi, passum esse, vel fuisse, passum iri, vel pandendum esse, passas, pandendus.

J. *A quo activo?*

P. A Pando.

J. *Conjugatio.*

P. Pando, pandis, pandi, pandere, pandendi, pandendo, pandendum, passum, passu, pandens, passurus.

J. *Da regulam pandi in praeteritis.*

P. Do fit di; ut, mandor, mandi, &c.

J. *Da regulam passum de praeteritis.*

P. Di fit sum; ut, vidi, visum, &c.

J. *Per tertias personas pluralis numeri.*

P. Pandunt, pandebant, panderunt, vel pandere, panderant, pandent; pandant,

dant, pandunto; pandant, panderont, panderint, pandissent, panderint.

J. *Conjuga per Infinitivum.*

P. Pandere, pandisse, pansurum esse, pandendi, pandendo, pandendum; pansum, pansu, pandens, pansurus.

J. *Simplex an compositum?*

P. Simplex.

J. *Primitivum, esse an derivativum?*

P. Est verbum primitivum.

J. *Quocum coarctat?*

P. Cum Domus.

J. *Da regulam.*

P. Verbum personale, &c.

J. *Unde Pando?*

P. A panis, & do, quia panis publice dabatur in Cereris Fano, peregrinis semper patenti.

J. *Quot sunt species verbi primitivi?*

P. Quatuor.

J. *Cedo.*

P. Activum, neutrum, deponens, & commune.

J. *Quot sunt species verbi derivativi?*

P. Quinque.

J. *Prima.*

P. Diminutiva.

J. *Secundo.*

P. Imitativa.

J. *Tercio.*

J. Tertia.

P. Frequentativa, seu iterativa.

J. Quarta.

P. Inceptiva, seu inchoativa.

J. Quinta.

P. Meditativa, seu desiderativa.

J. A quibus derivantur verba?

P. A variis orationis partibus.

J. Prima.

P. A nominibus.

J. De exemplum.

P. Lignor, à ligno.

J. Secundo.

P. A prepositionibus.

J. De exemplum.

P. Supero, à supero.

J. Tertia.

P. Ab adverbis.

J. De exemplum.

P. Crastino, à cras.

J. Quarta.

P. A verbis, ut dictum est supra.

ADVERBIUM.

J. *Quae pars orationis est interea?*

P. *Interea, est adverbium.*

J. *Quid est adverbium?*

P. *Adverbium est pars orationis non flexa, quae adiecta verbo sensum ejus perficit, atque explanat.*

J. *Quot sunt adverbio accidentia?*

P. *Quatuor.*

J. *Recense.*

P. *Significatio, comparatio, species & figura.*

J. *Quid est significatio?*

P. *Significatio varia est ex varietate adverbiorum.*

J. *Quae adverbia comparantur?*

P. *Adverbia à nominibus nata, vel quorum significatio augeri potest minui.*

J. *Quale adverbium est interea?*

P. *Interea est adverbium temporis.*

J. *Repete adverbia temporis.*

P. *Hodie, cras, heri, &c.*

J. *Unde Interea?*

P. *Ab it, ea, id & inter.*

DA

IN

INTERJECTIO.

I. Quid pars orationis est ah?

P. Ab est Interjectio.

J. Quid est Interjectio?

P. Interjectio est pars orationis quae sub incondita voce, subito prorumpentem animi affectum demonstrat.

J. Quot sunt Interjectionum species?

P. Tot quot sunt animi perturbati motus, sed vulgo numerantur duodecim.

J. Prima.

P. Exultantis; ut, *evax*.

J. Secunda.

P. Dolentis; ut, *ben*.

J. Tertia.

P. Timentis; ut, *ah*.

J. Quarta.

P. Admirantis; ut, *pepe*.

J. Quinta.

P. Vitantis; ut, *apage*.

J. Sexta.

P. Laudantis; ut, *euge*.

J. Septima.

P. Vocantis; ut, *ebo*.

J. *Octava.*

P. *Deridentis ; ut, hui.*

J. *Nona.*

P. *Exclamantis ; ut, prob.*

J. *Decima.*

P. *Imprecantis ; ut, va.*

J. *Undecima.*

P. *Ridentis ; ut, ha ha.*

J. *Duodecima.*

P. *Silentium injungentis & ex impro-
viso deprehendentis ; ut, au, aub, st.*

J. *Qualis Interjectio est ah ?*

P. *Ab est Interjectio dolentis.*

J. *Repete Interjectiones dolentis.*

P. *Heu, hoi, hei, ô, &c.*

*Quavis enim pars orationis affectum ani-
mi inconditum significans Interjectionis
vice fungitur.*

J. *Quocum convenit ah ?*

P. *Convenit cum voce domus.*

J. *Da regulam.*

P. *Adverbia junguntur verbis, &c.*

J. *Unde ah ?*

P. *Ab a voce Græca ai, vel Hebraica
ah.*

NOMEN.

Qua pars orationis est domus?

P. Domus est nomen.

Quid est nomen?

P. Nomen est pars orationis quae rem significat sine ulla temporis, aut personae differentia.

Quotuplex est nomen?

P. Duplex.

Quod recense.

P. Substantivum & Adjectivum.

Quid est nomen Substantivum?

P. Nomen Substantivum est quod nihil addi possit ad suam significationem exprimendam.

Quotuplex est nomen Substantivum?

P. Duplex.

Quod recense.

P. Proprium & commune.

Quid est nomen commune?

P. Nomen commune est quod rebus multis communem significat.

Quotuplex est nomen commune?

P. Duplex.

Quod recense.

J. Recense.

P. Primitivum & derivativum.

J. Quid est nomen proprium?

P. Proprium est quod nemini individuo peculiarem significat.

J. Quotuplex est nomen proprium?

P. Triplex.

J. Repete.

P. Nomen, cognomen & prænomen.

J. Quid est prænomen?

P. Quod differentie causa, vel veteri ritu præponitur.

J. Quid est nomen?

P. Quod suum est cuique.

J. Quid est cognomen?

P. Quod vel cognatione impositum est.

J. Quid est nomen Adjectivum?

P. Adjectivum est quod Substantivo indiget, cui in oratione adhaereat.

J. Quotuplex est nomen Adjectivum?

P. Duplex.

J. Recense.

P. Proprium & commune.

J. Quid est nomen proprium Adjectivum?

P. Quod affectionem uni individuo peculiarem significat.

J. Quid est Adjectivum commune?

P. Quod

P. Quod affectionem multis commo-
nem significat.

J. Quot sunt nomina Accidentia?

P. Septem, Genus, Species, Nume-
rus, Figura, Comparatio, Declinatio,
casus.

J. Quot sunt nominum genera?

P. Septem.

J. Reverse.

P. Mas. fem. neut. com. duor. com-
trium, dubium & epiccenum.

J. Quenam est nota mas.?

P. Hic.

J. Quenam est nota fem.?

P. Hæc. De cæteris consulas Grammaticum.

J. An proprie sunt septem genera?

P. Non septem proprie, sed tria, po-
steriora enim ex tribus prioribus compo-
nuntur.

J. Cedo nomen & proprium & commune.

P. Bubo, Offa, &c.

J. Da auctoritatem.

P. Solagne culminibus ferali carmine
bubo, Visa quare. —

Ignavus Bubo dirum mortalibus omen.

Utque dedit salus è summo bellus Offa.

J. Quenam est differentia inter Dubium
& Epiccenum?

P. In com. duorum incepto mas. de
 illidem contingenti, nemini in sem. ge-
 nus Adjectivi mutare licebit, & e con-
 tra; at in dubio variatur genus Adje-
 ctivi pro arbitrio.

J. Quot sunt casus?

P. Sex.

J. Recense.

P. Nom. Gen. Dat. Accus. Vocat. &
 Ablativus.

J. Quid est Nom.?

P. Nom. qui & rectus dicitur, est pri-
 ma vox qua rem aliquam nominamus,
 quamvis improprie dicitur casus, quia a
 nullo cadit, & primus dicitur, quia est
 primus in numero.

J. Quid est Gen.?

P. Gen. qui significat cujus sit res
 quæ iam, atque hic patrius, secundus
 signendi, aut interrogandi casus dici
 solet.

J. Quid est Dat.?

P. Dat. sive dandi casus dicitur, quo
 quid cupiam attribuiamus: sub hac voce
 octavum etiam casum comprehenderunt;
 ut, *Nunc omnibus iter ad aurum.*

J. Quid est Accus.?

P. Accus. qui & incusatives vel cau-
 satus dici potest, qui verbum sequitur,
 ut.

utpote in quem actio verbi immediate transit.

J. Quid est Vocat. ?

P. Vocat. quem & salutarium vocant. vocandis compellendive persona accommodatur.

J. Quid est Ablat. ?

P. Ablat. quo quippiam ab aliquo auferri significatur; hic Sextus, atque Latinus casus appellatur, nempe quod Latinorum sit proprium.

J. Quid est comparatio ?

P. Comparatio est rei ad rem collatio.

J. Nam comparatur Adjectivum ?

P. Non revera, sed est tantum quorum significatio augeri, vel minui potest.

J. Quae sunt gradus comparationis ?

P. Tres.

J. Recense.

P. Positivus, comparativus & superlativus.

J. Quid est Positivus ?

P. Positivus est qui rem aliquam significat sine excessu.

J. Quid est Comparativus ?

P. Comparativus est qui significationem sui positivi per adverbium magis auges.

J. Unde, & quomodo formatur ?

P. A

P. A proximo casu in *i*, addendo *er* & *us*.

J. Quid est Superlativus?

P. Superlativus est qui significationem sui positivi per adverbium *valde*, vel *maxime* augeat.

J. Unde, & quomodo formatur?

P. A proximo casu in *i*, addendo *s* & *imus*.

J. Quot sunt exceptiones a regulari modo comparandi?

P. Quatuor.

J. Primum.

P. Bonus, melior, optimus, &c.

J. Secundum.

P. Positivus in *is* mutatur in *ior*.

J. Tertium.

P. Sex adjectiva in *is*.

J. Quartum.

P. Ut precedente vocale.

Alia sunt comparationes quae a prope-

rietas, &c. quibus in propriis casibus

trahuntur, & notantur.

J. Quot sunt gradus comparationis?

P. Triplex, scilicet positivus, comparativus, & superlativus.

J. Primum dicitur.

P. Vox tantum, ut, *bonus*, *optimus*.

J. Secundum dicitur.

P. *Magis*, *minus*, &c.

J. Tertium dicitur.

P. *Superius*, *inferius*, &c.

R. Significatione tantum; ut, bonus, melior, optimus.

J. Tertio.

P. Utroque modo; ut, durus, durior, durissimus.

J. Quid est declinatio?

P. Declinatio est per casus variatio.

J. Quale nomen est domus?

P. Domus est nomen Substantivum.

J. Proprium an commune?

P. Domus est nomen commune.

J. Inflecte domus.

P. Hinc domus.

J. De regulam.

P. Feminei generis, &c.

J. Quarta declinationis?

P. Domus est secunda, & quarta declinationis.

J. De regulam.

P. Partim sic quare, partim domus est secunda.

J. Quo nomine vocari debet nomen secunde & quarta declinationis.

P. Heteroclitum.

J. Quid est nomen Heteroclitum?

P. Heteroclitum proprie loquendo id demum dicitur, quod contra aliorum regulam varie declinatur.

J. Quotplex est nomen Heteroclitum?

D

P. Tri-

A. Triplex.

Deficit, aut variat, heteroclitus vix vel abundat.

Q. Quale nomen heteroclitum est domus?

P. Domus est nomen varians & abundans.

Q. Quot modis variat nomen heteroclitum?

P. Quinque modis.

J. Primo.

P. Variat genus; ut, *Cælum*.

J. Secundo.

(*vas*.)

P. Variat declinationem tantum; ut,

J. Tertio.

(*ut, opulum*.)

P. Variat genus & declinationem;

J. Quarto.

(*Jupiter*.)

P. Format obliquos irregulariter; ut,

J. Quinto.

P. Contra aliorum modum finit aliquot casus; ut, *ambo, duo*.

Q. Quot sunt defectivorum species?

P. Sex.

J. Primo.

P. Aptoton; ut, *nil, &c*.

J. Secundo.

P. Monoptoton; ut, *diu, &c*.

J. Tertio.

P. Diptoton; ut, *maeste, & masti*.

J. Quarto.

P. Trip-

P. Triptoton; ut, dica, dicam, dicas.

J. Quinto.

P. Tetraptoton; ut, necis, neci, necem, nece.

J. Sexto.

P. Pentaptoton; ut, nouer, Oe.

J. Quot sunt abundantium species?

P. Octo.

J. Primi.

P. Sola terminatione; ut, arbor arbor.

J. Secundo.

P. Sole declinatione; ut, Iovis Iovi.

J. Terti.

P. Sola genere; ut, dubia omnia.

J. Quarto.

P. Terminatione & declinatione; ut,

J. Quinto.

P. Declinatione & genere; ut, ficus.

J. Sexto.

P. Terminatione & genere; ut, frax.

J. Septimo.

P. Quaedam casibus diversis in declinatione, genere & terminatione abundant; ut, ebrietas vel ebrietas.

J. Octavo.

P. Quaedam sub eadem significatione diversis numeris effertur; ut, fides.

J. Cujus casus est domus?

P. Domus est nominandi casus.

J. Cujus numeri domus?

R. Domus est singularis numeri.

J. Eiusdem casus pluralis numeri.

R. Domus, vel domi.

J. Quomodo cognoscitur prima declinatio?

P. Per genitivum & dat. singularem
in æ.

J. Quomodo secunda?

P. Per Gen. singularem in i & dat.
in æ.

J. Tertia?

R. Per Gen. singularem in is, & Dat.
in i.

J. Quarta quomodo?

R. Per Gen. singularem in is & Dat.
in i.

J. Quinta?

P. Per Gen. & Dat. singularem in ei.

J. Declina per omnes Genitivos singu-
laris, syllabas ultimas.

P. Æ, i, is, us, ei.

J. Per omnes Accusativos plures.

P. As, os, es, us, eos.

J. Declina musam cum significatione
Agellica prius & posterioris.

P. Musæ, Græ.

J. Per Accusativos singulares singularum
declinationum.

R. Musam,

P. Mnsam, magistrum, lapidem, ma-
num, meridiem.

J. Quas sunt Terminationes prime De-
clinationis.

P. Quatuor. J. Recense.

P. As, es, a & c.

J. Quot sunt Terminationes secundae De-
clinationis.

P. Osto. J. Recense.

P. Er, ir, ur, us, um, eus, os & on; pri-
oriorum tres Graece sunt.

J. Quot sunt Terminationes tertiae.

P. Variæ, & non facile numerantur,
tamen literæ finales sunt hoc memorali-
contentæ, *Sto. cyri. or.*

J. Quot sunt quarta Terminationes.

P. Dux. J. Recense. P. Ubi & ni.

J. Quot sunt quinta Terminationes.

P. Unica. J. Neque. P. Eul & ni.

J. Unde Domus.

P. A demo, edifica.

J. Quid est nomen Patronymicum.

P. Nomen Patronymicum est quod a
nomine Patris, & aliunde alterius deri-
vatur secundum Græcæ formam, ut *Sto.*

J. De Exemplis.

P. Æacides, id est, Peleus a nomine
Patris sui, vel Achilles a nomine *Patris*,
vel Pyrrhus a nomine Proavi.

J. Unde Patronymicum?

P. A Patre & Onoma, omicro in y mutato.

J. Quomodo derivatur nomen Patronymicum?

P. Novem modis.

J. Primo, A nominibus Patrum; ut, Aecides filius Peleus à Patre Aeco.

Secundo Abusivè à nominibus Matrum; ut, Phyllirides Chyron Centaurus à Phyllira Matre.

Tertio, A nominibus Fratrum; ut, Phaetontias Lempetia soror Phaetontis.

Quarto, A nominibus Regum; ut, Romulidae Romani à Romulo Rege.

Quinto, A nominibus Filiorum; ut, Meleagris Althes Meleagri Mater.

Sexto, A nominibus Maritorum; ut, Menelais Helena uxor Menelai.

Septimo, A nominibus Deorum; ut, Phoebeus Phoebi sacerdos.

Octavo, A nominibus Urbium; ut, Troja Mulier Trojana.

Nono, A nominibus Regionum; ut, Thessala (qui vel quæ) ex Thessalia est.

J. Quot sunt Terminationes Patronymicorum?

P. Quatuor, æ, i, o, & dea.

J. Quæ

J. Quotæ Declinationis sunt Patronymica in es?

P. Sunt omnia primæ Declinationis, & declinantur ut Anchises in singulari numero, in plurali ut Poetæ.

J. Quot sunt Terminationes Masculini Generis?

P. Sola des, cæteræ sunt Fœminini.

J. Quotæ declinationis sunt Patronymica fœminini generis?

P. A tertiz; ut, Lampas, & is; ut, Pixis: ne verò primæ declinationis est; ut, Pentecoste.

J. A quibus formantur declinationibus Patronymica?

P. Formantur à prima, secunda & tertia declinationibus.

J. Quomodo formantur à prima?

P. Formantur à prima mutando e genitivi casus in æ breve, & juncta syllaba des; ut, Pelias, Pelia, Peliades: excepta sunt Archisiades & Laertiades.

J. Quomodo formantur à secunda?

P. Formantur à secunda, correpta i genitivi, addendo des; ut, Priami, Premi-des, nisi fuerint duo si, tunc enim posterius mutatur in æ brevi, addita des; ut, Menecius, Menecii, Meneciades: quæ vero æ habeant, mutant ei in i longum, addita

des; ut, Pelens, Pelel, Pelides.

J. Quomodo formantur a tertia?

P. Formantur a tertia, correpta i dative, addendo *des; ut, Helles, Gallori, Hektorides.*

J. Unde formantur Patronymica in *is*?

P. Patronymica in *as* formantur a Patronymicis habentibus *a* ante *des*, ex una syllaba *de; ut, Pellades, Pelias.*

J. Unde formantur Patronymica in *is*?

P. Patronymica in *is* formantur a Patronymicis habentibus *a* ante *des*, ablata syllaba *de; ut, Priamides, Priamis; quod si i ante des producat, mutabitur in ei; ut, Pelides, Peleis.*

J. Unde formantur Patronymica in *ne*?

P. Patronymica in *ne* formantur a genitivo, addita syllaba *ne; ut, Adrahus, Adrahi, Adrahius; vel mutando *es* in *i* longam; ut, Nerens, Nerei, Neris; vel mutando posterius *i* in *o* breve; ut, Acrisus, Acrisi, Acrisio.*

P. R. O.

PRONOMEN.

Que pars orationis est illius?

P. Illius est Pronomen.

Quid est pronomen?

P. Pronomen est pars orationis quæ in demonstrando, aut repetendo in aliquo utitur.

Quot sunt pronomina?

P. Quindecim. **J.** Recense.

P. Ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is, meus, tuus, suus, noster, vester, nostras, vestras.

J. Quot sunt pronomini accidentia?

P. Septem. **J.** Recense.

P. Genus, species, numerus, figura, casus, declinatio, persona.

J. Quot sunt primitiva?

P. Octo. **J.** Recense.

P. Ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is.

J. Quot sunt relativa?

P. Sex. **J.** Recense.

P. Hic, ille, iste, is, idem & qui.

J. Quot

J. Quot sunt derivativa?

P. Septem. J. Recense.

P. Meus, tuus, suus, noster, vester, nostras & vestras.

J. Quot sunt possessiva?

P. Quinque. J. Recense.

P. Meus, tuus, solus, noster & vester.

J. Quot sunt gentilia?

P. Duo. J. Recense.

P. Nostras & vestras.

J. Quot sunt declinationes pronominum?

P. Quatuor.

J. Quomodo cognoscitur prima declinatio?

P. Prima declinatio per *i* dignoscitur.

J. Da Exemplum.

P. Mei, tui, sui.

J. Quomodo cognoscitur secunda declinatio?

P. Secunda declinatio definit in *ius*, vel *jus*.

J. Da Exemplum.

P. Illius, huius, &c.

J. Quomodo cognoscitur 3^a declinatio?

P. Tertia declinatio exit in *i*, *e* & *i*.

J. Da Exemplum.

P. Mei, mez, mei.

J. Quomodo dignoscitur 4^a declinatio?

P. Per *atis*.

J. Quot sunt pronomina 1^{ae} declinationis?

P. Tria.

P. Tria. J. Recense.

P. Ego, tui, sui.

J. Quot sunt secunda?

P. Sex. J. Recense.

P. Ille, ipse, iste, hic, is & qui.

J. Quot sunt tertia?

P. Quinque. J. Recense.

P. Meus, tuus, suus, noster & vester.

J. Quot sunt quarta?

P. Duo. J. Recense.

P. Nostras & vestras.

J. Quot sunt persona?

P. Tres.

J. Qua est prima persona?

P. Prima persona loquitur de se.

J. Quanam est secunda persona?

P. Secunda persona alloquitur.

J. Qua est persona tertia?

P. De tertia persona loquitur.

J. Quot modis componuntur pronomina?

P. Quinque modis.

J. Primo. P. Inter se.

J. Da Exemplum.

P. Ego ipse, tu ipse, &c.

J. Secundo. P. Cum adverbio.

J. Da Exemplum.

P. Idem, ex is & demum.

J. Tertio. P. Cum conjunctione.

J. Da Exemplum.

P. Hic.

- P. Hiccine, haecine, &c.
 J. Quarto. P. Cum prepositionibus.
 J. Da Exemplum.
 P. Mecum, tecum, &c.
 J. Quinto.
 P. Cum particulis insignificativis.
 J. Da Exemplum.
 P. Meapce, meantim, &c.
 J. Quomodo dividuntur pronomina?
 P. Dividuntur in Substantiva & adje-
 ctiva.
 J. Quot sunt substantiva?
 P. Tria. J. Recense.
 P. Ego, tu, fui.
 J. Quot sunt adjectiva?
 P. Omnia que non sunt substantiva.
 J. Quale pronomen est illius?
 P. Illius est pronomen relativum.
 J. Repere relativa.
 P. Ille, iste, hic, is, idem & qui.
 J. Cujus casus est illius?
 P. Illius est genitivi casus.
 J. Cujus numeri est illius?
 P. Illius est singularis numeri.
 J. Declina illud.
 P. Ille, illa, illud, genitivo illius, in
 dativo illi, &c.
 J. Peris illud in eundem casum pluralis
 numeri.
 P. Illo-

P. Illorum, illarum, illorum,

J. Unde illius?

P. Ab ille, & hoc ab el, voce Hebra-

ca.

J. Unde regitur illius?

P. Regitur a voce nominis?

J. Da regulam.

P. Cum duo substantiva concurrunt,

Uc.

J. An ille est substantivum?

P. Ille non est substantivum, sed sub-

stantivatur vice sua

J. Quae sunt praepositiones accidentales?

P. Duo. J. Recite. Regimen & constructio.

J. Quae sunt praepositiones accidentales?

P. Duo. J. Recite. Regimen & constructio.

J. Quae sunt praepositiones accidentales?

P. Duo. J. Recite. Regimen & constructio.

J. Quae sunt praepositiones accidentales?

P. Duo. J. Recite. Regimen & constructio.

PRÆPOSITIO.

J. Quid pars orationis est ante?

P. Ante est præpositio.

J. Quid est præpositio?

P. Præpositio est pars orationis indeclinabilis, quæ aliis orationis partibus, vel in compositione, vel in appositione præponitur.

J. Quot sunt præpositioni accidentia?

P. Duo. J. Recense.

P. Regimen & constructio.

J. Quot sunt præpositiones accusativum regentes?

P. Triginta duæ.

J. Recense.

P. ad, apud, ante, &c.

J. Quot sunt præpositiones ablativum regentes?

P. Quindecim. J. Recense.

P. A, ab, abs, &c.

J. Quot sunt præpositiones utriusque casui servientes?

P. Quæ.

P. Quatuor. J. Recense.

P. In, sub, super & subter.

J. Quot sunt prepositiones inseparabiles?

P. Sex. J. Recense.

P. Am, di, dis, re, se, con.

J. Quot prepositiones casibus possunt
ur?

P. Quatuor. J. Recense.

P. Cum, tenus, versus, usque.

Sepe tenus patrium numero praecunte

(carentem

Aut res signantem geminas. —

J. Quot casus regit ante?

P. Accusativum.

J. Sed quae pars orationis est ante hoc
in loco?

P. Est adverbium.

J. Unde probatur illud?

P. Prepositiones sine casu adverbia
sunt.

J. Da Antithesin.

P. Longo post tempore venit, ait Vir-
gilius.

J. Unde ante?

P. Ab anti, voce Graeci, contra, vel
oppositum quasi aspectum significante.

J. Quocum convenit ante?

P. Convenit cum Verbo subaudito

J. Per quam regulam?

P. Adverbia junguntur verbis, participiis, nominibus & interdum aliis adverbis; ut,

Supposito, si fac bene.

CONJUNCTIO.

J. **Q**uae pars orationis est que in clausulae?

P. Que est conjunctio.

J. Quid est conjunctio?

P. Conjunctio est pars orationis quae sententiarum clausulas apte connectit.

J. Quot sunt conjunctioni accidentia?

P. Tria. J. Recense.

P. Figura, potestas & ordo.

J. Quid est potestas?

P. Potestas eadem est cum significatione.

J. Qua

J. Quotuplex est ordo?

P. Triplex. J. Recense.

P. Præpositivus; ut nam, at, quare, &c.
 subjonctivus; ut, quoque, vero, &c. Et
 communi; ut, equidem, ergo, igitur, &c.

J. Qualis conjunctio est que?

P. Que est conjunctio copulativa.

J. Repere copulativas.

P. Et, que, quibque, &c.

J. Quot sunt species conjunctionum?

P. Duodecim.

J. Primo.

P. Copulativæ; ut, et, que quoque, &c.

J. Secundo.

P. Disjunctivæ; ut, aut, ve, vel, &c.

J. Tertio.

P. Discretivæ; ut, sed, quidem, &c.

J. Quarto.

P. Causales; ut, nam, namque, &c.

J. Quinto.

P. Conditionales; ut, si, sin, modo, &c.

J. Sexto.

P. Exceptivæ; ut, ni, nisi, &c.

J. Septimo.

P. Interrogativæ; ut, ne, an, utrum, &c.

J. Octavo.

P. Illativæ; ut, ergo, ideo, igitur, &c.

J. Nono.

P. Adversativæ; ut, etsi, quanquam, &c.

J. Decima.

P. Redditivæ; ut, *tamen, atamen, &c.*

J. Undecima.

P. Electivæ; ut, *quam, ac, atque, &c.*

J. Duodecima.

P. Diminutivæ; ut, *saltem, vel.*

J. Quocum convenit que?

P. Conjunctio nec regit, nec regitur, quamvis aliquando copulet, vel disjungat; at que hic est implementum enciricum metri causa solum.

J. Unde quæ?

P. A voce Græca, Cai, [x.]

PARTICIPIUM.

J. Quæ pars orationis est clausa?

P. Clausa est participium.

J. Quid est participium?

P. Participium est pars orationis, quæ à nomine genera, casus & declinationem; à verbo tempora & significationes; ab utroque numerum & figuram, accipit.

J. Quos.

J. Quot sunt participio accidentis?

P. Septem. J. Recense.

P. Genus, casus, numerus, figura, tempus, significatio & declinatio.

J. Quot sunt participiorum tempora?

P. Quatuor. J. Recense.

P. Præsens, præteritum, futurum primum & futurum secundum.

J. Quomodo desinit præsens tempus?

*P. Desinit in *ans* vel *ens*.*

J. Unde formatur?

P. Ab imperfecto indicativi modi.

J. Quomodo?

*P. Mutando ultimam syllabam in *as*.*

J. Quomodo desinit præteritum?

*P. Desinit in *tus*, *sus*, *xus*, nisi *mortuus*.*

J. Unde formatur?

P. Formatur à posteriori supino.

J. Quomodo?

*P. Addendo *s*.*

J. Quomodo desinit futurum primum?

*P. Desinit in *rus*.*

J. Unde formatur?

P. Formatur à posteriori supino.

J. Quomodo?

*P. Addendo *rus*.*

J. Quomodo desinit futurum secundum?

*P. Futurum secundum desinit in *urus*.*

J. Unde formatur?

E. 4.

R. Fore

P. Formatur à ginitivo singulari participii praesentis temporis.

J. Quomodo?

P. Mutando *is* in *us*.

J. Quanam est participiorum significatio?

P. Eadem cum verbis unde derivantur.

De genere, casu, declinatione, numero & figura; idem hic & alibi statuendum, ut supra.

J. Quot sunt participia à verbo activo, & neutra, supina habentibus?

P. Duo. J. Recense.

P. Praesens, & primum futurum.

J. Quot habentibus supina?

P. Quia futura prima formantur à posteriori upino, ut supra.

J. Quot sunt participia à verbo passivo, cujus activum habet supina?

P. Duo. J. Recense.

P. Praetens, & futurum secundum.

J. Quot sunt à verbo deponenti?

P. Tria. J. Recense.

P. Praesens, praeteritum, & futurum primum, & quatuor à verbo accusativum regente.

J. Quot sunt participia à verbo communi?

P. Quatuor, & plura non potest.

J. Quot modis transit participium in nominum?

P. Quin-

P. *Quinque modis.* I. *Recense.*

P. *Constructione.*

J. *Secunda.*

P. *Compositione.*

J. *Tertia.*

P. *Comparatione.*

J. *Quarta.*

P. *Amissione temporis.*

J. *Quinta.*

P. *Amissione significationis.*

J. *Unde clausa derivatur.*

P. *A verbo claudor.*

J. *Cujus temporis est clausa?*

P. *Est præteriti perfecti temporis.*

J. *Simplex, an compositum?*

P. *Est simplex.*

J. *Unde claudor?*

P. *A electo, voce Græca.*

J. *Quocum convenit clausa?*

P. *Clausula convenit cum domus?*

J. *Da regulam.*

P. *Adjectivum cum substantivo, &c.*

J. *Hactenus partes orationis per-*
volavimus, cuique vocabulo adesse
haud vacat; ne vero in humanita-
tem tuam injuriosam longitudine pec-
cer

cet hoc meum examen, demissam,
 & complicabo vocis meae flaccescentis
 velum, non intermisso benevolentia
 tua flatu, sed virium mearum tan-
 quam spiritu deficiente jaciā ancho-
 ram in media navigatione, ut nova
 paucis post diebus velificatione sube-
 am portum Consabulationis inchoa-
 ta, utque fidem oppignoratam libe-
 rem, vale,

Mi Charissime

Petre.

Communis

Communicatio Secunda

INTER

Joannem & Petrum.

I. **Q**uam artem profiteris?

P. Artem grammaticalem.

J. Quid est grammatica?

P. Grammatica est scribendi, atque loquendi ars, Poetarum enarrationem continens, omnium scientiarum fons uberri-
mus.

J. Unde dicitur grammatica?

P. A Gramma, quod literam significat.

J. Quotuplex est grammatica?

P. Duplex. J. Scilicet.

P. Methodice & Historice.

J. Quid est grammatica methodice?

P. Grammatica methodice est quae re-

Est scribendi, & loquendi præcepta continet,

J. Quid est grammaticæ historice?

P. Grammatica historice est Poetas enarrandi scientia; omnes scriptores hic Poetas voco à poies fingo, eo quod omnis scriptor fingit.

J. Quot sunt partes grammaticæ methodices?

P. Quatuor. J. Recensa.

P. Litera, syllaba, dictio & oratio, circa quas versantur istæ quatuor partes vulgo grammaticales vocantur; videlicet, Orthographia, Etymologia, Prosodia & Syntaxis.

J. Quid est Orthographia?

P. Orthographia est scientia quæ recte scribere docetur; ut, Chrysostomus cum eo & ab omni rectus, & Grapho scribo, quasi recta scriptura.

J. Quid est Prosodia?

P. Prosodia carminis est & accentus notitia; ut, Symon, genitivo Symonis, penultima longa à pros ad & oae cantus, vel carmen.

J. Quid est Etymologia?

P. Etymologia est peritia ostendens veram dictionum originem cum reliquis accidentibus; ut, Rex à rege descendit ab Regibus verus, & Logos sermo.

J. Quil

Q. Quid est syntaxis?

R. Syntaxis est congrua dictionum in oratione ordinatio, a syntaxis ordino.

Q. Quotuplex est Syntaxis?

P. Triplex **Q.** Recense.

R. Voce tantum; ut, *populus cantat*; vel sensu tantum; ut, *populus cantant*; vel voce & sensu; ut, *Petrus ambulat*.

Q. Quoi sunt syntaxeis accidentia?

P. Duo. **Q.** Recense.

R. Regimen & Concordantia.

Q. Quid est Concordantia?

P. Concordantia est debita partium orationis convenientia in genere, numero, casu vel persona.

Q. Quid est regimen?

P. Regimen est certi casus exigentia de casus natura nihil amittentis, ut exigentia accusativi in verbum *amo* est regimen, quia dicimus *amo literas*; addidi de casus natura nihil amittentis propter casus adverbialiter positos, quia fere totam naturam casus & nominis amittunt, ut *quada Roman*.

Q. Quoi partes orationis regunt?

P. Omnes, præter conjunctionem.

Q. Quoi partes reguntur?

P. Tres. **Q.** Recense.

R. Nomen, pronomen, participium.

Q. Quotuplex est concordantia?

P. Tri-

P. Triplex. J. Recense.

P. Adiectivum cum substantivo, relativum cum antecedente, & verbum cum nominativo à fronte posito.

J. Quid est appositio?

P. Appositio est duorum, aut plurium substantivorum in eodem casu ad eandem rem pertinentium, & sine conjunctione positio.

J. Quotuplex est appositio?

P. Triplex. J. Recense.

P. Primo restringenda generalitatis causa; ut, *arbo Roma*.

Secundo, Removenda equivocationis causa; ut, *lupus piscis*.

Tertio, Causa attribuenda proprietatis; ut, *Erasmus vir doctissimus*.

J. Quid est evocatio?

P. Evocatio est continua tertie personae ad primam vel secundam reductio.

J. Quot sunt in evocatione necessariae?

P. Quatuor. J. Recense.

P. Persona evocans, persona evocata, absentia Conjunctionis, & verbum personae evocanti conforme.

J. Quotuplex est evocatio?

P. Duplex. J. Recense.

P. Explicita & implicita.

J. Quid est explicita evocatio?

P. Ubi

P. Ubi persona evocans cum persona evocata exprimitur; ut, ego Petrus Iudo.

J. Quid est implicita evocatio?

P. Ubi persona evocans subauditur, ut,

Decipimur Specie recti pars maxima datum.

J. Quot modis persona evocans, & evocata diversorum sunt numerorum?

P. Quatuor modis. J. Primo.

P. Ubi idem de se pluraliter loquitur; ut, nos Carolus Francorum Rex mandavit.

J. Secundo.

P. Ubi alterum est Heteroclitum singulari carens numero; ut, ego me delicia cano. J. Tertio.

P. In Collectivis; ut, Populus superamur ab uno vixque vira.

J. Quarto.

P. In Distributivis; ut, in magnis lase rebus uterque sumus.

J. Quid est Syllepsis?

P. Est mediata indignioris ad dignius reductio.

J. Quot sunt species conceptionis?

P. Quatuor. J. Primo.

P. Conceptio personarum.

J. Secundū.

P. Conceptio generum.

J. Tertio.

P. Conceptio numerorum.

J. Quarto.

P. Conceptio casuum.

J. Quid est conceptio personarum?

P. Conceptio personarum est in qua persona personam concipit; ut, ego & tu amamus.

J. Quotuplex est conceptio personarum?

P. Duplex. J. Recense.

P. Directa vel indirecta.

J. Quid est directa?

P. Est quæ fit sine cum; ut, tu & Petrus indolis.

J. Quid est conceptio indirecta?

P. Conceptio indirecta fit per præpositionem cum; ut, tu mecum gaudemus.

J. Quid est conceptio generum?

P. Conceptio generum est in qua unum genus concipit alterum; ut, Pater & Mater sunt beati.

J. Quotuplex est conceptio generum?

P. Duplex. J. Recense.

P. Explicita & implicita.

J. Quid est explicita?

P. Explicita est ubi persona concipiens, & concepta exprimentur; ut, Joban-

nes ejusque Uxor sunt pii.

J. Quid est conceptio implicita?

P. Implicita conceptio est quando de viro & femina loquimur, non expressis concipiente & concepto; ut, uterque est probus; de viro & uxore.

J. Quot modis fit conceptio generum implicita?

P. Quinque modis.

J. Primo.

P. Per distributivum; ut, uterque est bonus.

J. Secundo.

P. Per particulare; ut, alter horum loquitur.

J. Tercio.

P. Per demonstrativum; ut, hi sunt Christiani.

J. Quarto.

P. Per interrogativum; ut, Quis horum mentitur sexum?

J. Quid est conceptio numerorum?

P. Conceptio numerorum est ubi plurale concipit singulare; ut, Petrus & Iulius.

J. Quid est conceptio casuum?

P. Conceptio casuum est quo nominativus tertiae personae concipit ablativum mediante praepositione cum; ut, Roma

cum fratre Quirino iura dabant.

J. Quot sunt in conceptione necessaria?

P. Quinque. J. Recense.

P. Dictio concipiens, dictio concepta, copula, verbum, vel adjectivum, & concordantia cum concipiente, & non concepta.

J. Quid est prolepsis?

P. Prolepsis est attributio proprietatis toti diviso in suas partes quæ totius proprietatem vario modo continent.

J. Da Exemplum.

P. Omnes student hic libidini, iste avaritia, ille nequitia.

J. Quot sunt in prolepsi necessaria?

P. Quinque. J. Recense.

P. Totum, partes, proprietas, ordo, partium determinatio.

J. Quotuplex est prolepsis?

P. Duplex. J. Recense.

P. Explicita & implicita.

J. Quid est explicita prolepsis?

P. Prolepsis explicita est in qua omnia in prolepsi necessaria exprimuntur.

J. Quid est prolepsis implicita?

P. Implicita prolepsis est in qua totum intelligitur, ut, aliter aliterius omnia por-

J. Quid est Zeugma?

P. Zeugma.

P. Zeugma est unius proprietatis ad diversa reductio, & differt a syllepsi; In Zeugmate una est proprietas diversis tributa, una expresse, & altera subaudite; in Syllepsi proprietas pluribus tribuitur simul.

J. Quot sunt in Zeugmate necessaria?

P. Quinque. *J.* Recense.

P. Duo substantiva, conjungens & concordantia, proprietas cum uno expresse, cum altero intellecte; ut, *charus est pater & vinum.*

J. Quot sunt Zeugmatis species?

P. Tres. *J.* Primo.

P. Quando proprietas est in principio, vocatur *Protozeugma*; ut, *beatus venter qui te portavit, & ubera que suxisti.*

J. Secundo.

P. Quando proprietas est in medio, vocatur *Mesozeugma*; ut, *mediocres Poetas nemo novit bonos pauci.*

J. Tercio.

P. Quando proprietas est in fine vocatur *Hypozeugma*; ut, *utinam sis hic surdus, aut haec muta facta sis.*

J. Quid est Antiptosis?

P. Antiptosis est casus pro casu, positio sub aliqua proprietate; ut, *Ratio & Ratio.*

*Forte ratis celsi conjuncta crepidine
saxi,
Expositis stabat scalis & ponte pa-
rato.*

J. Quid est Synthesis?

*P. Synthesis est attributio proprietatis
uni, vel pluribus copulatis, quod sit non
gratia vocis sed significati; ut, pars in
frusta secant.*

J. Quot modis fit Synthesis?

P. Quinque modis.

J. Primo.

*P. Ratione discernendi sexus; ut, Elephas solet esse gravida perpetuo decem an-
nos.*

J. Secundo.

*P. Ratione subauditionis; ut, Prae-
ter sub ipsa, subaudi urbe.*

J. Tertio.

*P. Causa collectivi; ut, magna pars
saucii perfugere in montes.*

J. Quarto.

P. Ratione distributionis; ut,

Utraque

Utraque formosa Paridi potuere videri.

J. Quinto.

P. Ratione abstracti pro concreto; ut, scelus postquam iudificatus est virginem ad rem respexit.

J. Quid est Synecdoche?

P. Synecdoche est attributio partis ad aliquod totum sub proprietate verbi vel adiectivi; ut,

Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine laesus.

Rem magnam praestas, Zoile, si bonus es.

J. Quotuplex est Synecdoche?

P. Duplex.

J. Nempe.

P. Constructionis & locutionis.

J. Quid est synecdoche constructionis?

P. Supra definitur.

J. Quotuplex est Synecdoche constructionis?

P. Duplex.

J. Re-

J. *Recense.*

P. *Directa vel indirecta.*

J. *Primo.*

P. In qua vera partis distinctio in accusativo vel ablativo regitur; ut, *nuda pedem, aut pede, ut supra.*

J. *Secundo.*

P. In qua non vera partis, sed pro parte adjacens quippiam reperitur; ut, *sum abus vestem.*

J. *Quos sicut in Synecdoche necessaria d*

P. *Triu.*

J. *Recense.*

P. *Totum, pars & proprietas.*

De Synecdoche locutionis alius erit loci, quæ est totum pro parte vel pars pro toto.

DE

DE CARMINE.

J. Quid est Carmen?

P. Est oratio iustificata, prout legem coercita, & ornatum dicendi genus.

J. Vnde Carmen?

P. A canendo, quod sit aptum cantibus.

J. Quomodo aliter dicitur Carmen?

P. Metrum ex eo quod certa pedum mensura Carmen metiri soleamus.

J. Quomodo aliter Carmen?

P. Versus quod tam diu verti debent quoad recte confirmatur, vel quia uno versu finito ad principium alterius vertantur.

J. Quid est Perseus?

P. Est syllabarum dispositio certo numero definita.

J. Quare Per dicitur?

P. Quia sic Carmina quibusdam quasi pedibus incedere videntur, reliqua per

P. Est longa.

J. Per quam regulam?

P. Dum postponuntur vocali consona bina,

etc.

J. Quanta est di in pandicor?

P. Est brevis.

J. Per quam regulam?

P. I producit primo argumentum adumbrans

quarta est verbum. etc.

J. Quanta est t in pandicor?

P. Est brevis.

J. Per quam regulam?

P. R brevis, etc.

J. Quanta est in in pandicor?

P. Est longa.

J. Per quam regulam?

P. Dum postponuntur vocali consona bina,

J. Quanta est in in pandicor?

P. Est brevis.

J. Per quam regulam?

P. Est brevis, etc.

J. Quanta est in in pandicor?

P. Est brevis.

J. Per quam regulam?

P. Focalis brevis, etc.

Latinis.

J. Quanta est ultima in in pandicor?

P. Est longa.

J. Per quam regulam?

- P. Non declinatum produci.
 J. Quanta est domus?
 P. Est brevis.
 J. Per quam regulam?
 P. Per Auctoritatem.
 J. Quanta est mus in domus?
 P. Est brevis.
 J. Per quam regulam?
 P. Us correpta datur, &c.
 J. Quanta est illi in illius?
 P. Est longa.
 J. Per quam regulam?
 P. Dum postponuntur, &c.
 J. Quanta est illi in illius?
 P. Est anceps (id est) longa vel brevis.
 J. Per quam regulam?
 P. Anceps in acria patrio, &c.
 J. Quanta est illi in illius?
 P. Est brevis.
 J. Per quam regulam?
 P. Us correpta datur, &c.
 J. Quanta est prima in ante?
 P. Est longa.
 J. Per quam regulam?
 P. Dum postponuntur, &c.
 J. Quanta est ultima in ante?
 P. Est longa.
 J. Per quam regulam?

*E brevia, prima produc & nomina
quinta, &c.*

J. Quanta est que?

P. Est brevis.

J. Per quam regulam?

P. Inclinitivas præter, &c.

J. Quanta est clau in clausa?

P. Est longa.

J. Per quam regulam?

*Diphthongum produc in Græcis atq;
in Latinis.*

J. Quanta est ultima in clausa?

P. Est anceps.

J. Per quam regulam?

*Ultima cuiusque est communis syl-
la-
ba versus.*

G 2 DE

DE FIGURIS.

J. Quid est Barbara? **P.** Barbara est unius dictionis corruptio scribendo, aut loquendo commissa.

J. Da Exemplum.

P. Sunt quoque qui vident bellum mercedibus emptum.

J. Unde Barbara?

P. Barbara à barbaros dissimans.

J. Quid est soltrecismus?

P. Soltrecismus est impar, & inconueniens compositura partium orationis.

J. Da Exemplum.

P. Mollipedesque boves spectantia lumina cœli.

J. Unde

I. Unde solocismus?

P. Solocismus est solus in eo lo-

quor.

I. Quid est acyrologia?

P. Acyrologia est impropria distinctio
usurpatio.

I. De Exemplo.

P. Horret hyems, nec prata videtur,
nec floribus hortus.

I. Unde acyrologia?

P. Acyrologia ab acro improprie de
his loquutio.

I. Quid est Pleonasmus?

P. Pleonasmus est adiectio supervacua
ad plenam significationem.

I. De Exemplo.

P. Auribus his audiui, oculis vidi,
ore locutus.

Circumfusa super me.

I. Unde Pleonasmus?

P. Pleonasmus a plenus plerumque
partes facio, aut dico.

J. Quid est Tautologos?

P. Tautologos est diversorum verborum, aut orationum eandem rem significantium inculcatio.

J. De Exemplum.

P. Ipse egomet venio, exultans redeoque, revertor.

J. Unde Tautologos?

P. Tautologos à tantis identitas, & longia locutio.

J. Quid est Amphibologia?

P. Amphibologia est vitio compositionis ambiguae posita sententia.

J. De Exemplum.

P. Aio te Aeacida Romanos vincere posse.

J. Unde Amphibologia?

P. Amphibologia ab ambiguo dubio.

J. Quid est Macrologia?

P. Macrologia est longa sententia, res non necessarias comprehendens.

J. De Exemplum.

P. Postera jam summo spargebat
lumine terras

Orta dies; cum primum alto se gurgite tollunt

Solis equi: necemque etatis naribus
effant.

J. Unde Macrologia?

P. Macrologia: *macro* longum, & *logia* locutio.

J. Quid est Enigma?

P. Enigma est obscura sententia per obscuram similitudinem rerum.

J. Da Exemplum.

P. Da medium Lunæ, Solem simul
& canis iram.

Filiolas *Cadmi* profert *Niloris* a-
rundo:

Quæ feris ex *Cnidio* distillans sepi-
nodo.

J. Unde Enigma.

P. Enigma ab *enigmatos* (id est) ob-
scure loquor.

Quid est Eclipsis?

Eclipsis est unicum verbum per quod reliqua interpretantur.

J. De Eclipsis.

P. Arma virumque cano.

J. Unde Eclipsis?

P. Eclipsis ab eclipsis defigere.

J. Quid est Tapinosis?

P. Tapinosis est humilitas magis reli non id agente sententia quod demon- stratur.

J. De Tapinosis.

P. Dulichias verasse rates & gurgite in alto.

J. Unde Tapinosis?

P. Tapinosis est humilitas.

J. Quid est Alchrologus?

P. Alchrologus est sicutum circumficio- nis, invereconda oratio.

J. De Eclipsis.

P. Sed sesteriolum donavit men- talis Pater.

J. Unde.

Q. Vnde Aschrologus?

P. Aschrologus ab Aschros turpitudine.

Q. Quid est Cacophaton?

P. Cacophaton est vitiosa pronuntiatio, vel in compositione, vel in uno verbo.

Q. Da Exemplum.

P. Nunquid securus non potest erigere?

Q. Vnde Cacophaton?

P. Cacophaton est vitiosa pronuntiatio & plures aliter.

Q. Quid est Cacozele?

P. Cacozele est per affectationem decoris corrupta sententia, cum eo ipso de-secratur oratio quo illam voluit oratio ornare.

Q. Da Exemplum.

P. Aurea axis erat, tunc aurea summa

Curvatura roe: radiorum argenteo ordo.

Q. Vnde Cacozele?

P. Cacozele

P. Cacozelia à cacos malum & zelom affectatio.

J. Quid est Cacosyntheton?

P. Cacosyntheton est vitiosa dictionum compositio, vel indecens scriptura.

J. Da Exemplum.

*P. Et pes in gremio languida facta
jacet.*

J. Unde Cacosyntheton?

P. Cacosyntheton à cacos, syn & thetoni.

J. Quid est Prosthefis?

P. Prosthefis est appositio quædam ad principium dictionis, literæ vel syllabæ.

J. Da Exemplum.

*P. Gnate meæ vires, mea magna
potentia solus.*

J. Unde Prosthefis?

P. Prosthefis à pro ad, & thefis positio.

J. Quid est Epenthesis?

P. Epenthesis est appositio quædam ad medium dictionis, literæ vel syllabæ.

J. Da Exemplum.

P. Sorbeat

P. Sorbeat ut cumulos nummo-
rum faucibus *implis*.

J. Unde Epenthesis?

P. Epenthesis ab epi *en* conjuncta Inter
& thesis.

J. Quid est Paragoge?

P. Paragoge est appositio quaedam ad
finem dictionis.

J. Da Exemplum,

P. Omnia vincit amor, & nos ce-
damus amor.

J. Unde Paragoge?

P. Paragoge à para ad, & agoge ductio.

J. Quid est Aphæresis?

P. Aphæresis est ablatio de principio di-
ctionis, literæ vel syllabæ: Contraria
Prosibes.

J. Da Exemplum,

P. *Ponamus* nimios gemitus fla-
grantior æquo.

J. Unde

J. Unde Apharefis?

P. Apharefis ab aphareia aufero.

J. Quid est Syncope?

P. Syncope est ablatio de media dictione, litera vel Syllaba: contraria Epenethesi.

J. De exemplum.

P. Per non concellis unde ire tenebras.

J. Unde Syncope?

P. Syncope à syn con & ceps scindo.

J. Quid est Apocope?

P. Apocope est ablatio de fine dictionis, litera vel Syllaba contraria Paragoge.

J. De exemplum.

P. Nec spes libertatis erat nec cura penuli.

J. Unde Apocope?

P. Apocope ex apo & ceps.

J. Quid est Ectasis?

P. Ectasis est augmentum Syllaba contrarium verbi.

J. De exemplum.

P. Ita-

P. Italiam Fato profugus Lavinæ
que venit.

Recidimus steterunt naufragia se-
misopita.

J. Unde Ectasis?

P. Ectasis ab ectendo extendo.

J. Quid est Systole?

P. Systole est correptio syllabæ contra
naturam verbi facta, contraria Ectasis.

J. Da Exemplum.

P. Cum subito assurgens Fluctu
nimbosus Orion.

J. Unde Systole?

P. Systole à systello coarctatio.

J. Quid est Synæresis?

P. Synæresis est conglutinatione
syllabarum in unam, contraria Diæresis.

J. Da Exemplum.

P. Empides alvea cui tenetis pari-
etis aurea.

H

Seu

Seu lento fuerint *alvearia* vimine
texta.

J. Unde Synæresis?

P. Synæresis à *syn* con, & *bæresis* divi-
sio.

J. Quid est Dizæresis?

P. Dizæresis est divisio unius syllabæ in
dum.

J. Da Exemplum.

P. Evolvisset athenens *evobe* materiæ
Auroram Phætonis equi jam luce
vehebant.

J. Unde Dizæresis?

P. Dizæresis à *di*troo divido.

J. Quid est Synalæpha?

P. Synalæpha est vocalis ante vocalem
interemptio in diversis dictionibus.

J. Da Exemplum.

P. Tu in me ita es, hem! in te
ut ego sum: ac tu me ibi ama,
ut te ego amo hic jam.

Meque

**Meque ama amaque mea ut teque
amo amoque tua.**

J. Unde Synalæpha?

P. Synalæpha à syn con, & leipho jungo.

J. Quid est Ecclipsis?

**P. Ecclipsis est in literæ cum sua vo-
cali ante vocalem elisio.**

J. Da Exemplum.

**P. O curva in terris anima & cele-
stium inanes.**

J. Unde Ecclipsis?

**P. Ecclipsis ab ec præpositione, & lei-
po deficio.**

J. Quid est Dialyton?

**P. Dialyton est plurium Dictionum
compositio sine conjunctione.**

J. Da Exemplum.

**P. Frange toros, pete vina, rosas
cape, tingere nardo.**

J. Unde Dialyton?

P. Dialyton à dia per, & ho solvo.

J. Quid est Antithesis?

H. 2.

P. Antithesis

P. *Antithesis* est literarum pro litera positio.

J. *Da Exemplum.*

P. Non cuivis homini contingit
edire Corinthum.

J. Unde Antithesis?

P. *Antithesis* ab *anti* pro, & *thesis* positio, quasi aliud pro alio positum.

J. Quid est Metathesis?

P. *Metathesis* est literarum in alium locum transformatio, nulla litera è Dictione sublata.

J. *Da Exemplum.*

P. Ora procul Nili Phariorum
hic gelba recumbit.

J. Unde Metathesis?

P. *Metathesis* à *meta* trans & *thesis* positio, quasi trans-positio.

J. Quid est Parallage?

P. *Parallage* est præpositionum mutatio cum altera pro altera ponitur.

J. *Da Exemplum.*

P. Quisquis in hac vertit peregrina-
nam littora puppim.

J. Unde Parallage?

P. Parallage à para ad, & allaga muta-
tio.

J. Quid est Prolepsis?

P. Prolepsis est præsumptio rerum or-
dine secularum, vel cum numerus ante
verbo redditur, quam personæ definiun-
tur.

J. Da Exemplum.

P. Interea Reges ingenti mole La-
tinus,

Quadrijugo vehitur curru, cui tem-
pora circum

Aurati bis sex radii fulgentia cin-
gunt.

Solis avi specimen bigis it *Turnus*
in albis,

Bina manu lato crispans hostilia
ferro.

Hinc Pater *Aeneas* Romanæ stir-
pis origo,

Intermeditio
Sidereo flagrans clypeo & cœlesti-
bus armis.

Et juxta *Ascanius*, (magnæ spes,
altera Romæ)

Procedunt castris.

J. Unde *Prolepsis*?

P. *Prolepsis* à *pro ante*, & *lepsi* sum-
ptio.

J. Quid est *Synonyma*?

P. *Synonyma* est dictionum concatena-
tio similium significationum.

J. Da Exemplum.

P. *Enses & gladii. Superatne & ves-
citur aura*

Ætherea, nec adhuc crudelibus
occubat umbris?

J. Unde *Synonyma*?

P. *Synonyma* à *syn con*, & *onoma nomen*.

J. Quid est *Zeugma*?

P. *Zeugma* est unius verbi conclusio,
diversis clausulis aptè conjuncta.

J. Da Exemplum.

R. Cra-

P. Cratereſque antro ſolidi capti-
væque veſtis
Congeritur, pueri & pavidæ longo
ordine matres
ſtant circum.

J. Unde Zengma?

P. Zengma à Zengma longo.

J. Quid eſt Hypozeuxis?

P. Hypozeuxis eſt figura Zengmati con-
traria, ubi ſuum cuique clauſula redditur
verbum.

J. Da Exemplum.

P. Regem audit, & regi memorat
nomenque genuaque
Ille leget, bibe tu, nobis licet ille ſo-
nabit.

J. Unde Hypozeuxis?

P. Hypozeuxis ab hypo ſub, & zeuxis
iunctio.

J. Quid eſt Syllepſis?

P. Syllepſis eſt diſſimilis clauſularum
per unum verbum conglutinata conſtruc-
tio.

J. Da Exemplum.

P. Hic.

P. Hic Dolopum manus hic saevus
 tendebat Ulysses.

J. Unde Syllepsis?

P. Syllepsis à syn con, & lepsi captio.

J. Quid est Asyntheton?

P. Asyntheton est oratio sine conjunctio-
 nibus necessario subauditis.

J. De Exemplum.

P. Contorsit, stetit illa tremens,
 spectare recusat.

J. Unde Asyntheton?

P. Asyntheton ab alpha privante, syn &
 alio possum.

J. Quid est Polyfyntheton?

P. Polyfyntheton est oratio multis nexa
 conjunctionibus.

J. De Exemplum.

P. Fataque, fortunasque, virum-
 moreque, manique
 Athamasque, Theasque, Pelides-
 que Neoptolemus.

J. Unde

J. Unde Polysyntheton?

P. Polysyntheton à poly multum, Un & theton.

J. Quid est Anadiplosis?

P. Anadiplosis est versus finis in principio alterius repetitio.

J. De Exemplum.

Nam tibi Thymbre caput E-vandrius abstulit ensis.

Ensis & a tactu procul evanescere iussit.

Pierides vos hæc facietis maxima

Gallo,

Gallo, cujus amor tantum mihi crescit in horas.

J. Dico Anadiplosis sequi salub.

P. Anadiplosis ab ans re Anadiplosis duplicatio.

J. Quid est Anaphora?

P. Anaphora est relatio verbi ejusdem, aut similis per principia complurium verborum.

J. De Exemplum.

P. Tunc.

P. Tum canit Hesperidum mira-
tam mala puellasque,
Tum Phaetontiadas musco circum-
dat amaro.

Tu pugnare potes mihi sacri est
consilii vis,

Tu vires sine mente geris, mihi
cura futuri est.

I. Unde Anaphora?

P. Anaphora ab *ans* re, & *phora* relatio.

I. Quid est Epianalepsis?

P. Epianalepsis est cum eadem dictio &
principium versus, & clausulam teneat.

I. Da Exemplum.

P. Multa super Priamo rogitans,
super Hectore multa.

Pauper amet cante, timeat maledi-
cere *pauper*.

I. Unde Epianalepsis?

P. Epianalepsis ab *epi*, *ans* conjuncta ite-
rum, & *lepsis* acceptio.

I. Quid.

J. Quid est Epizeuxis?

P. Epizeuxis est ejusdem dictionis sine medio geminatio cum impetu pronuntiationis.

J. Da exemplum.

P. Me me adsum qui feci: in me convertite ferrum.

Ah Corydon, Corydon, me me, bella horrida bella!

J. Unde Epizeuxis?

P. Epizeuxis ab epi ad & zeuxis jun-

ctio.

J. Quid est Paronomasia?

P. Paronomasia est veluti quaedam denominatio, vel quoties aliud nomen efficitur de alio.

J. Da exemplum.

P. Avia tum resonant avibus virgulta canoris.

Næ isthac inceptio est amantium haud amantium.

J. Unde Paronomasia?

P. Par-

P. Paronomasia aperi juxta & anomasia
nominatio.

J. Quid est Schefisonomaton?

P. Schefisonomaton est cum singulis no-
minibus epitheta connectuntur.

J. Da exemplum.

P. Marsa manus, Peligna cohors,
festina virumvis.

J. Unde Schefisonomaton?

P. Schefisonomaton a Schesis habitus &
eponomaton nominum.

J. Quid est Paromceon?

P. Paromceon est quando ab eisdem si-
tacia diversae dictiones sumunt initium.

J. Da exemplum.

P. Machina multa minus minuta-
tur maxima miris.

J. Unde Paromceon?

P. Paromceon a peri juxta & homio-
similis.

J. Quid est Homoteleuton?

P. Homoteleuton est quum simili mo-
do plurimae dictiones solvantur.

J. Da

J. Da

I. Da exemplum.

P. *Maremetes, flentes, lachrymanes,
ac miserantes.*

J. Unde Homoeoteleuton?

P. Homoteleuton ab omnis similis &
teleuton finitum.

J. Quid est Polypoton?

P. Polypoton est oratio in qua varie-
tate distincta, aut clausula variorum casus
terminatur.

J. Da exemplum.

P. *Ense minax ensis, pede pes &
cuspide cuspis.*

Littor, littor, littor, contraria, contra-

bus, muscelum, muscelum.

J. Unde Polypoton?

P. Polypoton a polya, multum, & poly-
casus.

J. Quid est Hyrmos?

P. Hyrmos est series aut constructio
orationis continuæ, tenorem unum in
multos versus protendens.

J. De

J. *De exemplum.*

P. *Grammaticus, Rhetor, Geometres, Prætor, Aliptes, Augur, Schenobates, Medicus, Magnus, omnia novit.*

J. *Unde Hyrmos?*

P. *Hyrmos quasi Syrmos à Syro traho.*

J. *Quid est Climax?*

P. *Climax est de verbo in verbum gradatio, quæ dicta repetit & priusquam ad aliud descendat, in prioribus resistit.*

J. *De exemplum.*

P. *Quod libet id licet hic, & quod licet id satis audent.*

Quodque audent, faciunt; faciunt quodcumque molestum est.

Mars videt hanc, visamque cigit, potiturque capita.

J. *Unde Climax?*

P. *Climax à clino, quasi ad prædicta inclinans.*

J. *Quid*

J. Quid est Hypothesis?

P. Hypothesis est suppositio quam controversiam vel causam vocant Rhetores.

J. Da exemplum.

P. Res, loca, personas, affectus, tempora, gesta.

J. Unde Hypothesis?

P. Hypothesis ex hypo sub & thesis positio.

J. Quid est Metaphora?

P. Metaphora est rerum verborumque per similitudinem translatio.

J. Da exemplum.

P. Laeta seges, Germant vites, duo fulmina belli.

Onavis referent in mare te novi
fluctus, &c.

J. Unde Metaphora?

P. Metaphora a meta trans & phora latine

J. Quid est Catachresis?

P. Catachresis est usurpatio nominis alieni.

J. De Exemplum.

P. Pro gregis, micrem promiss pul-
chra minatus.

J. Unde Catachresis?

R. Catachresis a cata contra, & chresis
usus.

J. Quid est Metalepsis?

R. Metalepsis est transumptio grada-
sim dicta, tam dictio illius sine propria
significatione ex his quae praecesserunt
denotat.

J. De Transumptio.

R. Post aliquot mea regna videns
mirabor aristas.

J. Unde Metalepsis?

R. Metalepsis a meta trans, & lepsis
sumptio, vel acceptio.

J. Quid est Metonymia?

R. Metonymia est nominis transmu-
tatio quoties pro inventore inventum,
pro continente contentum, pro efficiente
effectum, pro possessore possessorem, aut
contra capimus.

J. De

J. *Da Exemplum.*

P. Portarum vigiles & cuncto Marte resistunt.

J. *Vnde Metonymia?*

P. *Metonymia* a cunctis trans, & cunctis nomen.

J. *Quid est Synecdoche?*

P. *Synecdoche* est figura cum a parte totam intelligitur, aut contra: Nunciusve pro numero sumitur.

J. *Da Exemplum.*

P. Da requiem puppi veniet cum frigidus annus.

J. *Vnde Synecdoche?*

P. *Synecdoche* a his con, & doche prehensio.

J. *Quid est Antonomasia?*

P. *Antonomasia* est vocabulum, quod sine nomine positum proprio ejus loco fungitur.

J. *Da Exemplum.*

*P. Tydides multa vallabat crede
cruentus.*

J. Unde Antonomafia?

*P. Antonomafia ab anti pro, & onoma-
nomen.*

*P. Epitheton est appositum nomini ad-
jectivum, perperam sermo habetur im-
probande.*

J. De Epitheto.

*P. Flava Ceres non nequicquam
spectat Olympo.*

*J. Unde Epitheton? non ab i-
thydis.*

*P. Epitheton ab epi & ibeton positum,
quasi appositum.*

J. Quid est Onomatopoeia?

*P. Onomatopoeia est dictione ex sono
confictio.*

J. De Exemplis.

*P. Bom alio, clangor, stridor, tarta-
rant ar a, murmur.*

J. Unde

J. Unde Onomatopoeia dicitur.

P. Onomatopoeia ab onoma nomen, & poieo fingo.

J. Quid est Periphrasis?

P. Periphrasis est circumlocutio quaedam, quum id quod uno aut paucioribus verbis dici potest, pluribus explicatur.

J. Da Exemplum.

P. Et jam prima luce surgens
Invenit terras.

Tithoni croceum linquens Aurora
Erebus.

J. Unde Periphrasis dicitur.

P. Periphrasis a peri circum, & phrasis locutio.

J. Quid est Hysteronproteron?

P. Hysteronproteron est mutatio verborum ordo mutatus.

J. Da Exemplum.

P. Et torrere parant flammis, &
frangere saxa.

J. Unde Hysteronproteron dicitur.

P. Hysteronproteron est mutatio verborum, & proteron prius.

J. Quid est

J. Quid est Anastrophe?

P. Anastrophe est verborum tantum ordo preposterus.

J. Da Exemplum.

P. Neo salices inter lenta sub vite jaceres.

J. Unde Anastrophe?

P. Anastrophe ab ana re, & strepho ver-

to.

J. Quid est Parenthesis?

P. Parenthesis est interposita formatio diversae sententiae.

J. Da Exemplum.

P. Credo equidem (nec vana fides) iungens esse Deorum.

J. Unde Parenthesis?

P. Parenthesis ex para ex inter, & thesis posita.

J. Quid est Syncheton?

P. Syncheton est hyperbaton obscurum, & omni parte confusum.

J. Da Exemplum.

P. Tres.

P. *Tres Notus abreptus in saxa latentia torquet:*

Saxa vocant Itali mediis quæ in fluctibus aras.

J. Unde Synchelis?

P. Synchelis a συν con, & ἐλκω elco fusio.

J. Quid est Tmesis?

P. Tmesis est unius compositi vel simplicis sectio, una dictione vel pluribus interfectis.

J. De Exemplum.

P. Quæ res cunque cadent unum est commune periculum.

Est boreæ regio septem subjecta.

Triumphantibus augur maius.

Quæ Tmesis?

P. Tmesis a τέμνω temno scindo.

J. Quid est Hyperbole?

P. Hyperbole est oratio excedens fidem.

augendi vel minuendi causa.

J. De Exemplum.

P. Bra-

P. Brachia purpurea candidiora
nive.

Astra ferit, pluma levior, volat
ocyor Euro.

J. Unde Hyperbole?

P. Hyperbole ab hyper super, & bole ja-
sus.

J. Quid est Allegoria?

P. Allegoria est tropus quo aliud signi-
ficatur, aliud dicitur, & ita verba sensu,
& sensui repugnant.

J. De Exemplum.

P. Sed nos immensum sperio confe-
rimus aequor.

Et jam tempus equum fumantia
solvere colla.

Et Cerere & Baccho Fenus algeat:
claudite Rivos.

J. Unde Allegoria?

P. Allegoria ab alia & operantia ab ali-
o agendo.

J. Quid est Ironia?

P. Iro-

P. Ironia est dissimulatio aut illusio, quæ contraria ostenduntur sensus, quam verba præ se ferunt.

J. Da exemplum.

P. Egregiam vero laudem, & spolia ampla refertis.

Tuque puerque tuus; magnum & venerabile nomen.

J. Unde Ironia?

P. Ironia ab ironia, dissimulatio.

J. Quid est Antiphrasis?

P. Antiphrasis est unius verbi ironia.

J. Da exemplum.

P. Lucus, sacra fames, Euxinus, Symphora, Parca.

J. Unde Antiphrasis?

P. Antiphrasis ab anti contra & phrasis locutio.

J. Quid est Charientismus?

P. Charientismus est tropus quo iura illis gratius profertur.

J. Da exemplum.

P. At

P. At bona verba precor & ne feci
magna sacerdos.

J. Unde Charientismos?

P. Charientismos a chari & gentis iocor,

J. Quid est Parcemia?

P. Parcmia est accomodatum rebus
& temporibus proverbium.

J. Da exemplum.

P. Ite lupi pueri linguis & pupis que
sedentes.

J. Unde Parcmia?

P. Parcmia a para juxta & ulme can-

J. Quid est Sarcasmos?

P. Sarcasmos est plena odio atque ho-
stilis derisio.

J. Da exemplum.

P. Cui Pyrrhus refertur ergo hæc

est durus ibi.

P. Pelida genitoris illius mortis

facta,

Dege-

De genereque Neoptolemum narra-
re memento.

En agros jacens : Satia te sanguine
Cyre.

J. Unde Sarcasmos?

P. Sarcasmos a *Sarcas* vel *Sarz* quod
in derisione nudant dentes carne.

J. Quid est Asteismus?

P. Asteismus est tropus multiplex nu-
merosaque virtutis.

J. Da exemplum.

P. Qui *Bavium* non odit ; amas
tua carmina, *Mævi*.

Atque idem *jungat vulpes* & *mula*
geat hircos.

J. Unde Asteismus?

P. Asteismus ab *astes* urbanus.

J. Quid est Enallage?

P. Enallage est figura numerum, per-
sonam, tempus, vel genus cum modo
commutans.

J. Da exemplum.

K

P. Ni

P. Ni facias, vici, praesto est,
hinc spargere voces.

J. Unde Enallage?

P. Enallage ab en in & allage mutatio.

J. Quid est Icon?

P. Icon est personarum inter se, vel
eorum quae personis accidunt, compa-
ratio.

J. Da exemplum.

P. Os humerosque deo similis, nam-
que ipse deorum.

J. Unde Icon?

P. Icon ab eico assumptio.

J. Quid est Parabola?

P. Parabola est rerum genere dissimili-
um comparatio.

J. Da Exemplum.

P. Quales mugitus fugit cum san-

Taurus & incertam excussit cer-
vice securem.

J. Unde

J. Unde Parabola?

P. Parabola à para juxta, & bole jactus.

J. Quid est Paradigma?

P. Paradigma est exempli hortantis vel debortantis enarratio.

J. Da Exemplum.

**P. At non sic Phrygius penetrat
Lacedaemona pastor.**

**Ledaemq, Helenam Trojans vexis
ad Urbes.**

J. Unde Paradigma?

**P. Paradigma à para juxta, & dignum
signum.**

J. Quid est Epimone?

P. Epimone est ejusdem versus frequens repetitio.

J. Da Exemplum.

**P. Incipe Manalios mecum me
tibia versus.**

J. Unde Epimone?

P. Epimone ab Epimones constanter.

J. Quid est Anthypophora?

**P. Anthypophora est ad obijcienda re-
sponso.**

J. *Da Exemplum.*

P. *Sum pius, non doleo, nam mihi saepe nocet.*

J. *Unde Anthypophora?*

P. *Anthypophora ab anti contra, & hypophora objectio.*

J. *Quid est Parasitopos?*

P. *Parasitopos est quum aliquid nos recte dicimus utpote omnibus notum,*

J. *Da Exemplum.*

P. *Quos ego: sed motes praestat componere fluctus.*

J. *Unde Parasitopos?*

P. *Parasitopos a para apud, & sipe silentium.*

J. *Quid est Prosopopoeia?*

P. *Prosopopoeia est personae fictio, quoties inanimatum ad animatum loquitur aut contra, animatum ad inanimatum.*

J. *Da Exemplum.*

P. *Parve, nec invideo, sine me Liberabis in Urbem.*

J. *Unde*

J. Unde Prosopopœia?

P. Prosopopœia a prosopon persona, & poico fingo.

J. Quid est Epanados?

P. Epanados est cum decore dictionis repetitio sive regressio plerumque cum negatione, & interdum sine ea.

J. Da Exemplum.

P. ——— Cruclis in quoque Mater,
Cruclis Mater magis, an puer im-
probus ille?

Improbus ille puer, cruclis in
quoq; Materi.

J. Unde Epanados?

P. Epanados ex epi ana iterum, & bodos via.

J. Quid est Epistrophe?

P. Epistrophe est Figura varias sen-
tentias eodem modo concludens.

J. Da Exemplum.

P. Crede mihi conjux, in te quoq;
pontos haberet.

Te sequerer conjux & me quoq;
pontos haberet.

J. Unde Epistrophe?

P. Epistrophe ex epi ad, & strepho-
verto.

J. Quid est Symploce?

P. Symploce est repetitio & in princi-
piis, & in clausulis.

J. De Exemplum.

P. Quam bene Caune tuo poteram
nurus esse parenti:

Quam bene Caune meo poteras ge-
ner esse parenti.

Quis postulavit? Appius. Quis
produxit? Appius, &c.

J. Unde Symploce?

P. Symploce à sym con, & plecto plico.

J. Quid est Paradiastole?

P. Paradiastole est cum rem nostram
allatamus per interpretationem.

J. De Exemplum.

A. Virtutem fortuna tamen non
obruit illam.

J. Unde Paradiastole?

P. Pa-

P. *Paradiastole à pars juxta, & diastole dilatatio.*

J. *Quid est Hendiadys?*

P. *Hendiadys est quum resolvitur substantivum in adjectivum.*

J. *Da Exemplum.*

P. *Quam auro & pateris, chalybem frænosq; momordit.*

Eaucibus expectans sicci per cola, per hostes.

J. *Unde Hendiadys?*

P. *Hendiadys ab ben unum, dis per & dyo duo.*

J. *Quid est Hypallage?*

P. *Hypallage est figura cum verba per diversum intelliguntur.*

J. *Da Exemplum.*

P. *Contictere omnes, intentique*
one sequebant.

J. *Unde Hypallage?*

P. *Hypallage ex hypotaxis, & anastrophe.*

J. *Quid est Liptote?*

P. *Liptote*

P. *Liptote* est quā minus dicimus quam significamus.

J. *Da Exemplum.*

P. *Hand obscura cadens mittit tibi signa Bootes.*

J. Unde *Liptote*?

P. *Liptote* a *leipōmai* deficio.

Quid est *Antitheton*?

P. *Antitheton* est figura quā contraria contrariis opponuntur.

J. *Da Exemplum.*

P. *Frigida pugnabant calidis humentia siccis.*

Mollia cum duris sine pondere habentia pondus.

J. Unde *Antitheton*?

P. *Antitheton* ab *anti* contra, & *ibeton* positum.

J. Quid est *Erotesis*?

P. *Erotesis* est interrogatio quædam.

J. *Da Exemplum.*

P. *Quis*

P. Quis furor, O cives? quæ tanta
licentia ferri?
Et procul O nuleri, quæ tanta
sanis cives?

J. Unde Erotetis?

P. Erotetis ab erotas interrogo.

J. Quid est Epexegetis?

P. Epexegetis est antedictorum expo-
sitio vel declaratio.

J. Da Exemplum.

P. Tolle fuga Turrim atque in-
stantibus eripe furores.

J. Unde Epexegetis?

P. Epexegetis ab epi supra, & exegesis
expositio.

J. Quid est Emphasis?

P. Emphasis est figura altiore pre-
bens intellectum, quam verba per se ipsa
declarant.

J. Da Exemplum.

P. Semper ego auditor tantum, &c.

J. Unde Emphasis?

P. Em.

P. Emphasis ab emphase de monstro.

J. Quid est Parelcon?

P. Parelcon est dictionis aut syllabæ nihil ad sensum facientis adiectio.

J. Da Exemplum.

P. Quipotes, numquam, etiamnum, cho-
dam, tu Socia adesdum.

J. Unde Parelcon?

P. Parelcon a parelco produco.

J. Quid est Euphonia?

P. Euphonia est mutatio quadam ve-
nistioris gratia soni.

J. Da exemplum.

P. Ibis rodibis nanquam per bel-
la peribis.

J. Unde Euphonia?

P. Euphonia ab eu bene, & phone vox.

J. Quid est Apostrophe?

P. Apostrophe est, ad absentem sermo-
nis conversio.

J. Da exemplum?

P. Tro-

P. Trojaque nunc stans Priami-
que arx alta maneres.

Quid non mortalia pectora cogis,
auri sacra fano.

J. Unde Apostrophe?

P. Apostrophe ab *ap* ab strepto verito.

J. Quid est Antimetabole?

P. Antimetabole est figura qua verba
declinata repetuntur.

J. Da exemplum.

P. Non ut edam vivo, sed ut vi-
vam edo.

Est pictura loquens, murum pictu-
ra poema.

J. Unde Antimetabole?

P. Antimetabole ab *anti* contra, *meta*
trans & *bole* factus.

J. Quid est Enantiosis?

P. Enantiosis est in perphra vocabula
digressio.

J. Da Exemplum.

P. A

P. *Alba lignstra cadunt, vaccinia
nigra leguntur.*

J. Unde Enantiosis?

P. Enantiosis ab *enuechomai* enato.

J. Quid est Synceceiosis?

P. Synceceiosis est figura eidem tribu-
ens personae vel rei contraria duo.

J. Da Exemplum.

P. Tam quod *adeft* *desit* quam
quod non *adfit* *avaro*.

J. Unde Synceceiosis?

P. Synceceiosis à *syn* con, & *ceimai* jaceo.

J. Quid est Oxymoron?

P. Oxymoron est sententia sapientiâ
ita affectata ut ea rediculis reddatur.

J. Da exemplum.

P. Al pi-pen-ni-nas-ca-bas-rot
habet quot habet gras.

J. Unde Oxymoron?

P. Oxymoron ab *Oxymoron* fructu acu-
tum.

J. Quid est Epitrope?

P. Epitre-

P. Epitrope est labialis at non mentalis concessio.

J. Da Exemplum.

P. Cedo equidem, neque te teneo,
neque dicta refello.

J. Unde Epitrope?

P. Epitrope ab epitrope concedo.

J. Quid est Ecphonesis?

P. Ecphonesis est propter aliquid factum aut dictum exclamatio subita.

J. Da Exemplum.

P. Heu pietas! O spes fallas!
proh vana voluptas!

J. Unde Ecphonesis?

P. Ecphonesis ab ec ex, & phoneo clamo.

J. Quid est Epiphanema?

P. Epiphanema est rei probata vel narrata summa acclamatio.

J. Da exemplum.

P. Tanta molis erat Romanam
conderere gentem.

J. Unde

110
J. Unde Epiphonema?

P. Epiphonema ab epi ad, & phono
clamo.

J. Quid est Epanorthosis?

P. Epanorthosis est ordinis recti re-
sumptio.

J. Da Exemplum.

P. O clementia, seu potius patien-
tia mira!

J. Unde Epanorthosis?

P. Epanorthosis ab epi ana iterum, &
orthos ordo vel rectus.

J. Quid est Aporia?

P. Aporia est figura auctoris ani-
mum in dubio manifestans.

J. Da exemplum.

P. Quid faciam? rogem, anne ro-
gem? quid deinde rogabo?

J. Unde Aporia?

P. Aporia ex a privante & poros qua-
si via.

J. Quid est Anacoenosis?

P. Anacoenosis est figura ostendens ne-
cessi-

consuetudinem aut naturæ, aut temporis,
aut alicujus personæ.

J. Da exemplum.

P. Si ita haberes, *le tua res, quid
conflictaret rationis inires.*

J. Unde Anacænosis?

P. Anacænosis ab anagæce necessitas.

J. Quid est Etiologia?

P. Etiologia est figura gestu, aut voce
aliorum mores exprimens.

J. Da Exemplum.

P. Sperne voluptates, *males emptas
dolore voluptas.*

J. Unde Etiologia?

P. Etiologia ab etibos mos, & logia lo
cutio.

J. Quid est Hellenismus?

P. Hellenismus est Græca sententia La
tinè versa, vel qui Linguâ utitur Græcâ.

J. Da Exemplum.

P. Cretes ad presntat caca the
ria gasteres argal.

4. Ende Hellenismus?

P. Hellenismus ad bellum.

Hac usus sum Figura Lapillina, pro-
piorum Græcè nescientium causâ.

Adulta figurarum Descriptio nomi-

[illegible]

J. Van der Eijk
P. Eijk

1. Die Beschaffenheit.
2. Die Vertheilung.
3. Die Bedeutung.

1917

Monitum Authoris

DISCIPULOS.

Sedulos poscit studium labores.
Condat hos serus, fugiente Phœbo,
Nocturnus cantus licet omniotus

Palladi Sacra.

Antelucanæ revocent eosdem
Impigris fabris opora placentes.
Emulus quarum fuit Artificum

Buccina Rhetor.

Deinde, secundo Nemeſi favore
Provehatur diuſtudium necesse est,
Utque sub dextro genitalis ortus

Rideat astra.

Tertias partes Honor obtinebit
Evehens Cœlo, & Favor almus ora
In tua applanſu quatiens catervas

Omne lato.

Ecc
Sini malignantis premit atra sortis

Hora, *Mecenas* modo fautor adfit,
Sanguinem & nervos vigili labori

Addet abundè :

Sive tu focco facili pedem armes,
Sen *Sophocles*o tumeas cothurno,
Seu velis scriptor *Spasiosa* Rhetor

Claudere tecta.

Cui simul dotes superi benigni
Cesserint cunctas, super astra solus,
(Aureæ Sarcote decus camoenæ)

Jure locetur.

Ut sacrum scandas *Helicon* pubes,
Et tuo nectant capiti coronam
Lauream Musæ, rigidos subire

Perge labores.

Nunc tibi vernat puerilis ætas,
Excolas mentem studiis honestis,
Labitur tempus cito nec redibit

Quæ fugit hora.

Impiger sudor precium bonarum
Artium : nobis nihil improbus non
Efficit tandem labor, ergo Munis

Invigilato.

Ecce

Ecce mercator vagus huc & illuc
Currit, ut nummis locales dolosus
Turgidos reddat, tumidæ processas

Negligit nodos

Martius miles hipe se cruento

Obijcit lato, patiens acerbi

Frigoris; nullo retinetur aestu

Solis acuti

Rustici vertunt rigido frequenter

Ferro agros, glebas minuant inertes

Alma quo tellus segetes refundat

Culta feraces

Flosculos parvæ resonos cornucos

Ore apes circumvolitant legentes

Mella certant: nihil has laboris

Tædet adire

Hoc modo semper facias Juventus,

Cum dies surgit, refugique: doctos

Perlegas libros, nitidisque montem

Moribus opes

Hinc tibi nomen veniet perenne,

Clarior Paulis eris & duobus

Roma quos pascit: tua laus ad alta

Sydera surget

Quod Chironis nomine Chironis
 Argus heros in fide vicit Hydram,

Notaque monstra

Cum molam Throno traheret, Iovis
 Fabulas sororis, viridis egens
 Hortulos parvo pretio rigavit

Nocte Cleanthes.

Posset ne tanto majus ab arvis
 Horulis fructus frugum vacare,
 Hinc vocabatur merito Phreanthes

Haustror aquarum

Quid Sophon sed Scragyphus
 Rupit clausas, subitopos
 Plumes sphaera in resonans abenum

Nocte profunda.

Eluscos tales referunt fide
 Scripta Doctorum, in hoc enim
 Prodest quod non facies honore

Quiso Juventus.

Non opes tuis tibi comparat
 Sed sententia at etiam mactans
 Ad palmam letam volantem

Post tua fata

Hic

His *Mida* cadit Phrygiæ suppellex,
His opes *Cress*, his radians arena,
Hermus aurata, *Tegyus* atque opacus
Quod vomit aurum.

Hinc vellit Jarda subeas labores,
Et moram tollas, nocet hæc parvas
Semper: ad doctos propera libellæ
Candida pubes.

Otium pestis gravis est *Averno*
Orta, qua cunctis nocet: & cruentas
Igerit clades, juvenum, senumque
Pectora circat.

Castra subvertit, validasque turces,
Splendidasque Populos & *Libani* montes
Opprimat: Reges tumidosque
Sæpe trucidat.

Namque virtutes abigit, & sapientiam
Et docet quibus scitis potius
Non finit restatque quædam
Ducere vitam.

Impia quod se Venere inquinavit
Museus David, homicidiumque
Fecit, in causa fuit otiosa
Machina nulla suadens.

THE HISTORY OF THE

REIGN OF KING CHARLES THE FIRST
IN WHICH ARE CONTAINED
THE MOST IMPORTANT AND INTERESTING
EVENTS OF HIS REIGN

BY
JOHN BURNET
OF THE UNIVERSITY OF OXFORD
IN TWO VOLUMES

THE FIRST VOLUME
CONTAINING
THE HISTORY OF THE
REIGN OF KING CHARLES THE FIRST
FROM THE BEGINNING OF HIS REIGN
UNTIL THE DEATH OF KING CHARLES THE FIRST

THE SECOND VOLUME
CONTAINING
THE HISTORY OF THE
REIGN OF KING CHARLES THE FIRST
FROM THE DEATH OF KING CHARLES THE FIRST
UNTIL THE DEATH OF KING CHARLES THE FIRST

THE THIRD VOLUME
CONTAINING
THE HISTORY OF THE
REIGN OF KING CHARLES THE FIRST
FROM THE DEATH OF KING CHARLES THE FIRST
UNTIL THE DEATH OF KING CHARLES THE FIRST

THE FOURTH VOLUME
CONTAINING
THE HISTORY OF THE
REIGN OF KING CHARLES THE FIRST
FROM THE DEATH OF KING CHARLES THE FIRST
UNTIL THE DEATH OF KING CHARLES THE FIRST

THE
END